

**ВОЛИНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Олександра Ємчик

**ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ТА
САМОМЕНЕДЖМЕНТ
ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ**

Навчально-методичний посібник

ЛУЦЬК – 2021

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

Олександра Ємчик

**ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ТА
САМОМЕНЕДЖМЕНТ
ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Навчально-методичний посібник

Луцьк – 2021

УДК 373.2.011.3-051:005.336.5(072)

Є 60

Рекомендовано

Науково-методичною радою Волинського національного університету імені
Лесі Українки

(Протокол № 10 від 16 червня 2021 р.).

Рецензенти:

Пріма Р.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Циплюк А.М. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти КЗВО «Луцький педагогічний коледж»

Ємчик О.Г.

Є 60 Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти : навчально-методичний посібник. Луцьк : ФОП Смолюк І.М., Центр дизайну і друку, 2021. 123 с.

У посібнику подано матеріали навчальної дисципліни «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти»: силабус навчальної дисципліни, матеріали лекцій, завдання до практичних занять та творчі завдання. Представлено психолого-педагогічні основи розвитку творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти, схарактеризовано методи, засоби та умови професійної підготовки студентів-магістрів до творчої педагогічної діяльності.

Посібник рекомендовано магістрам спеціальності «Дошкільна освіта», освітньої програми «Дошкільна освіта», викладачам, вихователям закладів дошкільної освіти України.

УДК 373.2.011.3-051:005.336.5(072)

© Ємчик О.Г., 2021

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки,
2021

ЗМІСТ

Передмова.....	8
I. Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти».....	10
II. Конспект лекцій у схемах і таблицях з курсу «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти».....	29
Лекція 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду	29
Лекція 2. Основи педагогіки творчості.....	34
Лекція 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу	40
Лекція 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога	44
Лекція 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти	50
Лекція 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти	53
Лекція 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти.....	56
Лекція 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти	59
Лекція 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.....	61
III. Тестові завдання для самоконтролю студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни.....	64
IV. Завдання до практичних занять з курсу «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти».....	75
V. Практичні завдання для розвитку творчої особистості магістрів дошкільної освіти у процесі вивчення курсу «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти».....	81

1. Педагогічні задачі	81
2. Творчі вправи з використанням педагогічних ситуацій	92
3. Тренінгові вправи для творчого розвитку магістрів дошкільної освіти	97
Список використаних джерел.....	109

Передмова

Професійна підготовка педагогів дошкільної освіти постає як джерело всебічної культурної освіченості особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти, формування професійно значущих знань та умінь, здатності до новаторства, творчості та самореалізації.

Заклади вищої освіти здійснюють підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяють оновленню і збагаченню інтелектуального генофонду нації, вихованню її духовної еліти, примножують творчий потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх фахівців. Цього можна досягти через:

- створення необхідних умов для вільного розвитку особистості студента-магістранта, його мислення і загальної культури шляхом залучення до різноманітних видів творчої діяльності;

- формування «Я»-концепції людини-творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення, моральної самозавершеності, самоменеджменту.

Професійна компетентність, творчість, культура, індивідуальний стиль, інноваційний та дослідницький підходи до діяльності, її продуктивність є найважливішими компонентами професіоналізму педагога, його педагогічної майстерності.

Навчальну дисципліну «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти» створено з метою розвитку творчого потенціалу студентів-магістрантів у процесі професійної підготовки в умовах закладу вищої освіти та забезпечення поглибленої теоретичної та практичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до здійснення творчої педагогічної діяльності з урахуванням сучасних вимог до її рівня та якості.

Матеріали навчально-методичного посібника сприятимуть вдосконаленню професійної підготовки у магістратурі, спрямовані на підвищення рівня творчого потенціалу магістра дошкільної освіти, котрий у майбутній діяльності визначає готовність до постійного самовдосконалення та творчий підхід до організації та здійснення педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

Навчально-методичний посібник складається з п'яти частин та додатків. У першій частині подається сила бус навчальної дисципліни «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти» для магістрів спеціальності «Дошкільна освіта», освітньої програми «Дошкільна освіта», де визначено структуру навчальної дисципліни, основну тематику лекцій, завдання для самостійної роботи та способи оцінювання. У другій частині містяться конспекти лекцій у вигляді схем та таблиць відповідно до тематики розробленого курсу. Третя частина включає набір тестових завдань для поточного та підсумкового оцінювання теоретичних знань студентів. Четвертий розділ містить завдання до практичних занять з курсу «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти». У п'ятому розділі подано практичні завдання, котрі використовуються у процесі викладання навчальної дисципліни. Вони включають педагогічні задачі, творчі справи з використанням педагогічних ситуацій та різноманітні тренінгові справи для розвитку компонентів творчого потенціалу.

Посібник адресовано магістрам спеціальності «Дошкільна освіта», аспірантам, викладачам, вихователям-практикам, котрі займаються дослідженням проблеми вдосконалення професійної підготовки фахівців дошкільної освіти.

I. Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти»

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта	Нормативна
	012 Дошкільна освіта	
Кількість годин/ кредитів 120/4	Дошкільна освіта	Рік навчання – 1
		Семестр – 2
		Лекції – 18 год.
		Практичні – 20 год.
ІНДЗ: немає	Магістр	Самостійна робота – 74 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання	Українська	

Заочна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта	Нормативна
	012 Дошкільна освіта	
Кількість годин/ кредитів 120/4	Дошкільна освіта	Рік навчання – 1
		Семестр – 2
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 8 год.
ІНДЗ: немає	Магістр	Самостійна робота – 86 год.
		Консультації – 16 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Ємчик Олександра Григорівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Посада – старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Контактна інформація – Yemchik.Oleksandra@vnu.edu.ua

Дні занять – <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Аногація курсу

Навчальна дисципліна «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти» створено з метою набуття студентами системи знань, вмінь і навичок, якостей, що забезпечують розвиток педагога як творчої особистості, та необхідних для професійної педагогічної діяльності магістра в умовах закладу дошкільної освіти.

Розвиток творчого потенціалу магістрантів спеціальності «Дошкільна освіта» відбуватиметься у процесі вивчення навчальної дисципліни, покликаною забезпечити умови для опанування студентами основними поняттями і принципами творчої педагогічної діяльності у закладах дошкільної та вищої освіти; провести історико-педагогічний аналіз проблеми розвитку творчого потенціалу; створити умови для стимулювання розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з дошкільної освіти; ознайомити майбутніх магістрів із методами, формами, засобами, технологіями та методикою творчої педагогічної діяльності і розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти, забезпечити їх оволодіння.

Теоретична частина курсу включає тематику, пов'язану з теоретичними основами процесу педагогічної творчості, а саме з основними теоретичними аспектами розвитку та формування творчої особистості, творчої педагогічної діяльності і ролі творчого потенціалу у її здійсненні.

Практична частина курсу розрахована на закріплення матеріалу, викладеного в лекційному курсі, за допомогою виконання різноманітних видів завдань.

Система контролю якості навчання студентів включає проведення поточного та підсумкового контролю з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід у її організації.

Організація самостійної роботи студентів передбачає виконання таких видів робіт:

1. Самостійне вивчення визначених викладачем тем з допомогою основної та додаткової літератури.
2. Попереднє ознайомлення із матеріалами наступного заняття з метою введення студентів у коло питань, які заплановані програмою (випереджуюче навчання).
3. Підготовка домашнього завдання за основними та додатковими джерелами інформації.
4. Підготовка доповідей, повідомлень, проектів, творчих робіт.
5. Участь у проведенні наукових досліджень за визначеною тематикою.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Вивчення дисципліни «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти» базується на раніше засвоєних знаннях студентів та слухачів щодо психолого-педагогічних основ особистісного розвитку, актуальних проблем сучасної дошкільної освіти, менеджменту дошкільної освіти, практичних умінь з організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – набуття студентами системи знань, вмінь і навичок, якостей, що є компонентами творчого потенціалу фахівця з дошкільної освіти, забезпечують розвиток педагога як творчої особистості, та необхідних для професійної педагогічної діяльності магістра в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання курсу:

- забезпечити умови для опанування студентами основними поняттями і принципами творчої педагогічної діяльності у закладі дошкільної освіти;
- провести історико-педагогічний аналіз проблеми педагогічної творчості розвитку творчого потенціалу;
- створити умови для стимулювання розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з дошкільної освіти;
- ознайомити майбутніх магістрів із методами, формами, засобами, технологіями та методикою творчої педагогічної діяльності і розвитку творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти, забезпечити їх оволодіння.

4. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності (КЗ)	КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
	КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові компетентності) (КС)	КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.
	КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.
	КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику

	наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної
	КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
Програмні результати навчання (ПР)	<p>5.1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.</p> <p>5.2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.</p> <p>5.8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.</p> <p>5.10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.</p>

5. Структура навчальної дисципліни

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю/ бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти педагогічної творчості та самоменеджменту професіонала з дошкільної освіти						
Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду.	12	2	2	7	1	ДС,Т/2
Тема 2. Основи	13	2	2	8	1	ДС,Т/2

педагогіки творчості						
Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу	12	2	2	7	1	ДС,Т/2
Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога	12	2	2	8		ДС,Т/2
Тема 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти	12	2	2	7	1	ДС,Т/2
Разом за змістовим модулем 1	61	10	10	37	4	10
Змістовий модуль 2. Методика педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти						
Тема 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти	12	2	2	7	1	ДС,Т/2
Тема 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти	12	2	2	7	1	РЗ/К,Т/2
Тема 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти	12	2	2	8		РЗ/К,Т/2
Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти	12	2	2	7	1	РЗ/К,Т/2
Тема 10. Планування як умова успішного самоменеджменту та творчої діяльності організатора дошкільної освіти	11		2	8	1	РЗ/К,Т/2

Разом за змістовим модулем 2	59	8	10	37	4	10
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота № 1						30
Модульна контрольна робота № 2						30
Всього годин / балів	120	18	20	74	8	100

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю/ бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти педагогічної творчості та самоменеджменту професіонала з дошкільної освіти						
Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду.	12	1		9	2	ІРС
Тема 2. Основи педагогіки творчості	12	1	2	8	1	ДС,Т/10
Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу	11	1		9	1	ІРС
Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога	11	1		8	2	ІРС
Тема 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти	12	1	2	8	1	ДС,Т/10
Разом за змістовим модулем 1	58	5	4	42	7	20
Змістовий модуль 2. Методика педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти						
Тема 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти	12	1		9	2	ІРС
Тема 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього	12	1		9	2	ІРС

організатора дошкільної освіти						
Тема 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти	12	1	2	8	1	РЗ/К,Т/10
Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти	13	1	2	8	2	РЗ/К,Т/10
Тема 10. Планування як умова успішного самоменеджменту та творчої діяльності організатора дошкільної освіти	13	1		10	2	ІРС
Разом за змістовим модулем 2	62	5	4	44	9	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота № 1						30
Модульна контрольна робота № 2						30
Всього годин / балів	120	10	8	86	16	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Денна форма

№ з/п	Тема
1	Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду – Виписати у словничок визначення поняття «Творчість» різних

	<p>авторів, провести аналіз основних категорій;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Підготувати творчий проект на тему розв’язання проблеми поняття творчості в різних галузях науки (філософія, соціологія, психологія, педагогіка); – Побудувати схему «Специфіка професійної творчості»
2	<p>Тема 2. Основи педагогіки творчості</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення основних категорій педагогіки творчості; – Підготувати проект на тему видів та форм педагогічної творчості; – Скласти бібліографічний список літератури з проблем педагогіки творчості; – Побудувати порівняльну табличку або схему взаємозалежності понять «педагогічна майстерність», «педагогічний досвід» та «педагогічна творчість».
3	<p>Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі як творчого процесу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення поняття «педагогічна діяльність», провести його операціоналізацію; – Представити проект стосовно ролі творчої особистості педагога у професійній педагогічній діяльності (презентація, плакат, повідомлення, доповідь, форум-театр); – Розробити майнд-меп творчої особистості педагога; – Виконання творчих вправ із використанням педагогічних ситуацій.
4	<p>Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення понять «особистість», «творчість», «творча особистість» та «творчий потенціал особистості»;

	<ul style="list-style-type: none"> – Розробити майнд-меп творчого потенціалу педагога;
5	<p>Тема 5. Методологічні основи розвитку творчого потенціалу студента «Дошкільна освіта»</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення поняття «розвиток творчого потенціалу» – Побудувати асоціативний ряд щодо поняття «розвиток творчого потенціалу», мозковий штурм; – Проаналізувати взаємозв'язок закономірностей та принципів розвитку творчого потенціалу, побудувавши схему причинно-наслідкового зв'язку; – Представити проект на тему методологічного підходу до процесу розвитку творчого потенціалу.
6	<p>Тема 6. Діагностика творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Представити методику діагностики творчого потенціалу; – Побудувати схему вимог до процесу діагностики.
7	<p>Тема 7. Методи і засоби розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу у процесі професійної підготовки</p> <ul style="list-style-type: none"> – Представити проект застосування методів розвитку творчого потенціалу в освітньому процесі вищої школи; – Виконання творчих тренінгових вправ.
8	<p>Тема 8. Засоби розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виконання завдань на конструювання педагогічних задач; – Представити проект використання творчих завдань в умовах вищої школи.
9	<p>Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах вищого навчального закладу</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Скласти структурно-логічну схему вимог до лекцій у вищій школі; – Представити проект – план роботи позааудиторної форми організації творчого освітнього процесу; – Скласти 15 тем для науково-дослідної роботи з проблеми розвитку творчого потенціалу; – Розробити 3 завдання педагогічної практики у контексті розвитку творчого потенціалу фахівця.
10	<p>Тема 10. Умови формування творчої особистості майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Розробити проект на основі опрацювання матеріалу досліджень різних вчених щодо педагогічних умов організації творчої діяльності у вищому навчальному закладі; – Представити проект «Функції викладача вищого навчального закладу у контексті організації творчої діяльності студентів»

Заочна форма

№ з/ п	Тема
1	<p>Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення поняття «Творчість» різних авторів, провести аналіз основних категорій; – Підготувати творчий проект на тему розв’язання проблеми поняття творчості в різних галузях науки (філософія, соціологія, психологія, педагогіка); – Побудувати схему «Специфіка професійної творчості»
2	<p>Тема 2. Основи педагогіки творчості</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення основних категорій педагогіки творчості;

	<ul style="list-style-type: none"> – Підготувати проект на тему видів та форм педагогічної творчості; – Скласти бібліографічний список літератури з проблем педагогіки творчості; – Побудувати порівняльну таблицю або схему взаємозалежності понять «педагогічна майстерність», «педагогічний досвід» та «педагогічна творчість».
3	<p>Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі як творчого процесу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення поняття «педагогічна діяльність», провести його операціоналізацію; – Представити проект стосовно ролі творчої особистості педагога у професійній педагогічній діяльності (презентація, плакат, повідомлення, доповідь, форум-театр); – Розробити майнд-меп творчої особистості педагога; – Виконання творчих вправ із використанням педагогічних ситуацій.
4	<p>Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення понять «особистість», «творчість», «творча особистість» та «творчий потенціал особистості»; – Розробити майнд-меп творчого потенціалу педагога;
5	<p>Тема 5. Методологічні основи розвитку творчого потенціалу студента «Дошкільна освіта»</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виписати у словничок визначення поняття «розвиток творчого потенціалу» – Побудувати асоціативний ряд щодо поняття «розвиток творчого потенціалу», мозковий штурм; – Проаналізувати взаємозв'язок закономірностей та принципів

	<p>розвитку творчого потенціалу, побудувавши схему причинно-наслідкового зв'язку;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Представити проект на тему методологічного підходу до процесу розвитку творчого потенціалу.
6	<p>Тема 6. Діагностика творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Представити методику діагностики творчого потенціалу; – Побудувати схему вимог до процесу діагностики.
7	<p>Тема 7. Методи і засоби розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу у процесі професійної підготовки</p> <ul style="list-style-type: none"> – Представити проект застосування методів розвитку творчого потенціалу в освітньому процесі вищої школи; – Виконання творчих тренінгових вправ.
8	<p>Тема 8. Засоби розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виконання завдань на конструювання педагогічних задач; – Представити проект використання творчих завдань в умовах вищої школи.
9	<p>Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах вищого навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Скласти структурно-логічну схему вимог до лекцій у вищій школі; – Представити проект – план роботи позааудиторної форми організації творчого освітнього процесу; – Скласти 15 тем для науково-дослідної роботи з проблеми розвитку творчого потенціалу; – Розробити 3 завдання педагогічної практики у контексті розвитку творчого потенціалу фахівця.

10	<p>Тема 10. Умови формування творчої особистості майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу</p> <ul style="list-style-type: none"> – Розробити проект на основі опрацювання матеріалу досліджень різних вчених щодо педагогічних умов організації творчої діяльності у вищому навчальному закладі; – Представити проект «Функції викладача вищого навчального закладу у контексті організації творчої діяльності студентів»
----	--

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента (щодо відвідування занять, наприклад): Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності поважної причини.

Політика щодо академічної доброчесності: жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Пропущені практичні, семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій шляхом тестового контролю та виконання передбаченого програмою творчого завдання. Дедлайн відпрацювання пропущеного заняття – до закриття змістового модуля згідно розкладу (виконання модульної контрольної роботи). Пропущені модульні контрольні роботи складаються до підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

V. Підсумковий контроль

Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: експрес-контроль підготовки до заняття, виконання домашніх завдань, поточне опитування, оцінка роботи протягом практичного заняття, оформлення результатів самостійної роботи, перевірка конспектів, доповіді, тестування.

Форма контролю: екзамен.

Питання до екзамену:

1. Поняття та сутність творчості.
2. Погляд на проблему творчості в філософії, соціології, психології та педагогіці.
3. Історико-педагогічний аналіз розвитку проблеми творчості: творчість у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених (Л. Виготський, С. Рубінштейн, А. Брушлинський, Д. Богоявленська, В. Сластьонін, В. Сухомлинський, С. Сисоева, Торенс, Гілфорд, Моляко).
4. Основні підходи до визначення поняття творчості.
5. Поняття професійної творчості.
6. Педагогіка творчості як один із пріоритетних напрямів педагогічної науки.
7. Основні категорії педагогіки творчості.
8. Співвідношення понять педагогічна майстерність, педагогічний досвід та педагогічна творчість.
9. Види педагогічної творчості.
10. Форми педагогічної творчості.
11. Педагогічна діяльність: сутність, мета, зміст.
12. Ознаки педагогічної діяльності як творчого процесу.
13. Роль творчої особистості педагога у професійно-педагогічній діяльності.
14. Творчий компонент педагогічної компетентності.
15. Творча компетентність педагога як основа професійного зростання фахівця.
16. Взаємозв'язок понять «особистість», «творчість», «творча особистість» та «творчий потенціал особистості».
17. Творчий потенціал у структурі творчої особистості педагога як складова його професіоналізму.
18. Компоненти творчого потенціалу педагога.
19. Мотиваційна складова творчого потенціалу.

20. Креативність як психологічна основа творчого потенціалу особистості.
21. Рівні розвитку творчого потенціалу педагога.
22. Поняття розвитку творчого потенціалу.
23. Концептуальні підходи до педагогічної творчості організатора дошкільної освіти: особистісно орієнтований, гуманістичний, акмеологічний, діяльнісний, системний.
24. Закономірності педагогічної творчості організатора дошкільної освіти.
25. Принципи педагогічної творчості організатора дошкільної освіти.
26. Основні показники та критерії оцінки творчого потенціалу майбутніх фахівців з дошкільної освіти.
27. Креативні знання, уміння, навички, творчі здібності особистості фахівця з дошкільної освіти.
28. Підходи до діагностики педагогічної творчості організатора дошкільної освіти.
29. Методи діагностики компонентів творчого потенціалу організатора дошкільної освіти.
30. Вимоги до процесу діагностики творчого потенціалу майбутніх фахівців з дошкільної освіти.
31. Поняття методів педагогічної творчості як інструментів творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.
32. Проблемно-пошукові та дослідницькі методи.
33. Метод проектів, майнд-меп.
34. Використання тренінгових вправ в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
35. Розвиток творчого потенціалу засобами організаційно-діяльнісних ігор.
36. Типи засобів розвитку творчого потенціалу особистості майбутнього педагога.

37. Використання педагогічних задач та педагогічних ситуацій у процесі розвитку творчого потенціалу фахівця.

38. Творчі завдання, пов'язанні із конструюванням педагогічних задач.

39. Поняття про форми організації творчого освітнього процесу у закладі вищої освіти.

40. Аудиторні форми у процесі розвитку творчого потенціалу: лекції, практичні і семінарські заняття, лабораторні заняття, індивідуальні заняття.

41. Позааудиторні форми: участь в олімпіадах та конкурсах наукових робіт, написання випускної роботи, факультативні заняття (педагогічні студії та педагогічні майстерні).

42. Самостійна робота студента під час вивчення дисциплін професійно-практичної підготовки до творчої педагогічної діяльності.

43. Місце науково-дослідної роботи у процесі розвитку творчого потенціалу студента.

44. Педагогічна практика як одна з основних форм розвитку творчого потенціалу майбутнього фахівця з дошкільної освіти.

45. Поняття педагогічних умов. Види умов організації навчального процесу у закладі дошкільної освіти: організаційні, методичні, психолого-педагогічні, технологічні.

46. Науково-методичне забезпечення творчої діяльності організаторів дошкільної освіти.

47. Забезпечення кваліфікованого супроводу професійно-особистісного становлення та розвитку творчого потенціалу організатора дошкільної освіти.

48. Стимулювання та активізація самовизначення та самореалізації фахівців з дошкільної освіти у процесі науково-дослідної та самостійної практичної творчої діяльності.

49. Удосконалення змісту науково-теоретичної підготовки організатора дошкільної освіти, вивчення передового педагогічного досвіду.

50. Вивчення професійно-педагогічних дисциплін з опорою на творчі завдання проблемно-пошукового характеру, навчально-ігрові методи та

моделюючи діяльність, організація різних видів творчості.

51. Залучення організаторів дошкільної освіти до творчої педагогічної практики.

52. Організація та управління процесом творчості вихователів з боку організаторів дошкільної освіти.

53. Самоменеджмент у сфері професійної діяльності педагога.

54. Поняття самоменеджменту педагогічної діяльності організатора дошкільної освіти.

55. Структура самоменеджменту в сфері професійної діяльності організатора дошкільної освіти.

56. Технології педагогічного самоменеджменту вихователя та методиста в умовах закладу дошкільної освіти.

57. Формування навичок самоменеджменту майбутніх організаторів дошкільної освіти.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання

90-100 балів ("відмінно"). Глибоке оволодіння вузловими питаннями по темах. Системне, усвідомлене використання даної інформації. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими змістовими блоками. Вільна орієнтація і використання необхідного категорійно-понятійного апарату при розкритті проблеми. Мова чітка і логічна. Здатність до аналітико-узагальнюючого викладу питання, вміння формулювати висновки і пропозиції по суті проблеми.

82-89; 75-81 балів ("добре"). В цілому цілісне, усвідомлене оволодіння матеріалом, віднесеним до даного питання. В окремих випадках рівень засвоєння інформації недостатній.

Аргументація при відповідях на питання, логічність і взаємозв'язок у викладі матеріалу дещо занижені. Відчуває труднощі при відповідях на питання, у формулюванні узагальнень і висновків.

67-74; 66-60 балів ("задовільно"). Фрагментарне, несистемне відтворення інформації. Наводить лише окремі складові питання, без необхідного усвідомлення і взаємозв'язку.

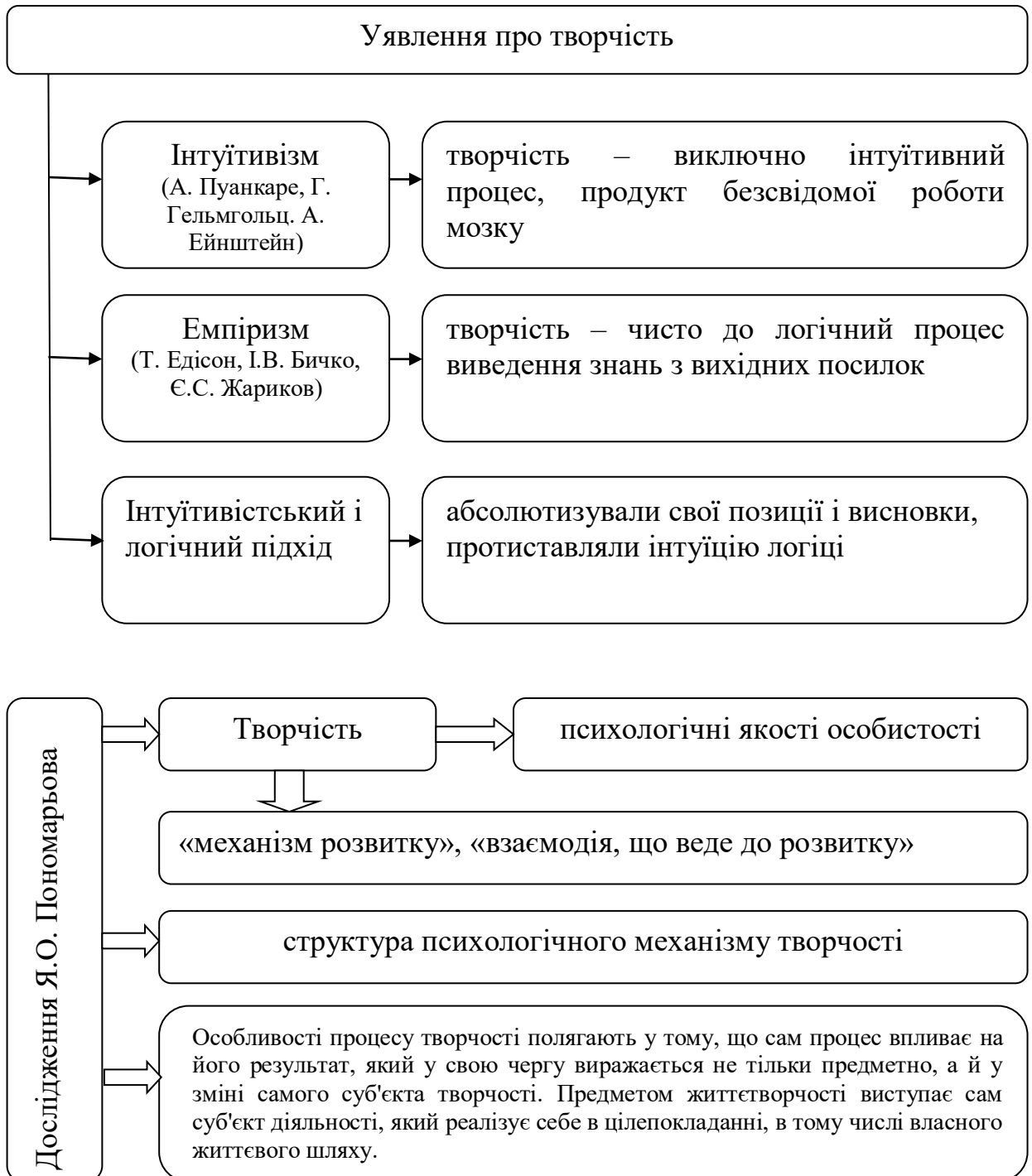
59-1 балів ("незадовільно"). Необхідним категорійно-понятійним апаратом не володіє. Робить безуспішні спроби висвітлення питання на репродуктивному, механічному рівні. Не розуміє суті питання, відповідає не по суті.

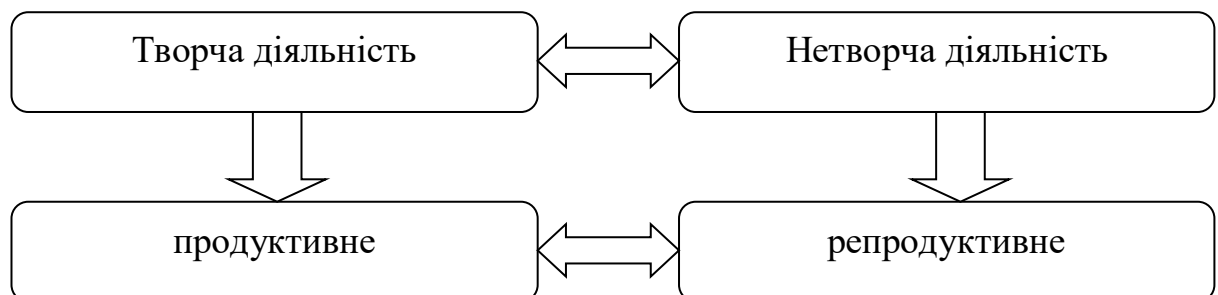
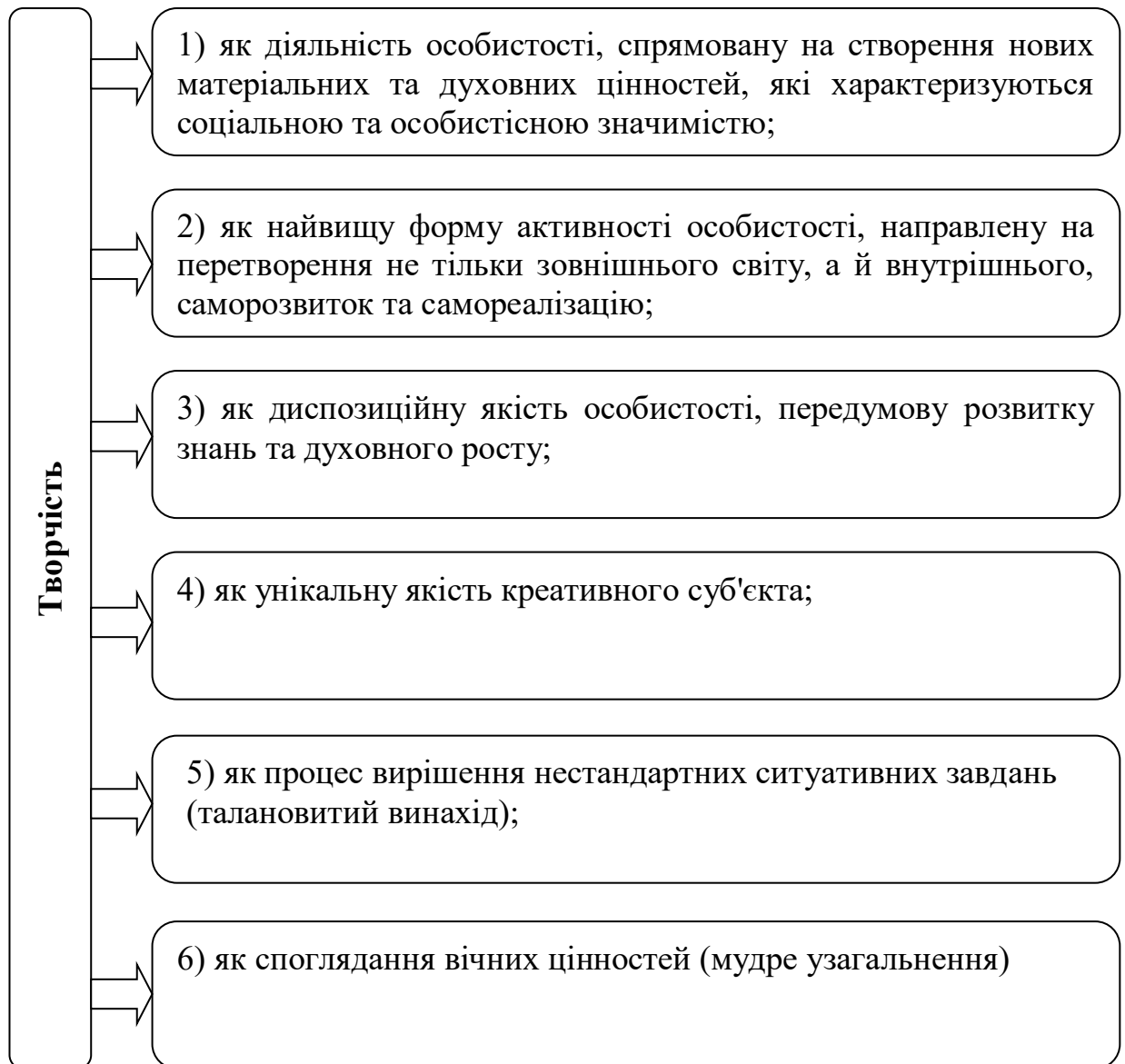
Шкала оцінювання (національна та ECTS)

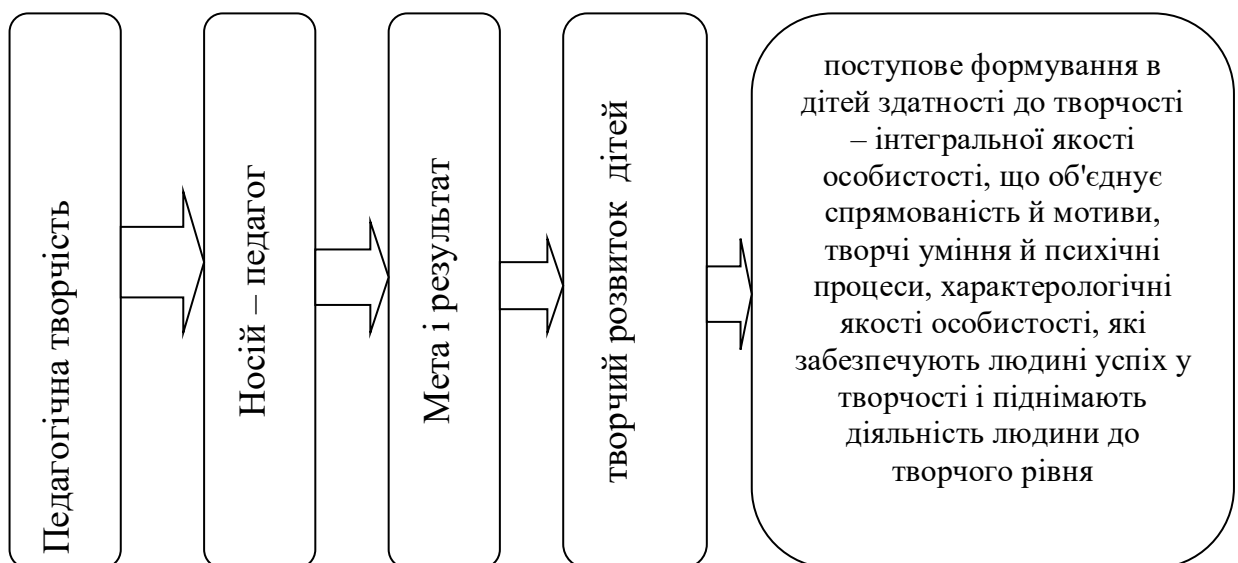
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Дуже добре
75 - 81	C	Добре
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	Достатньо
1 – 59	Fx	Незадовільно

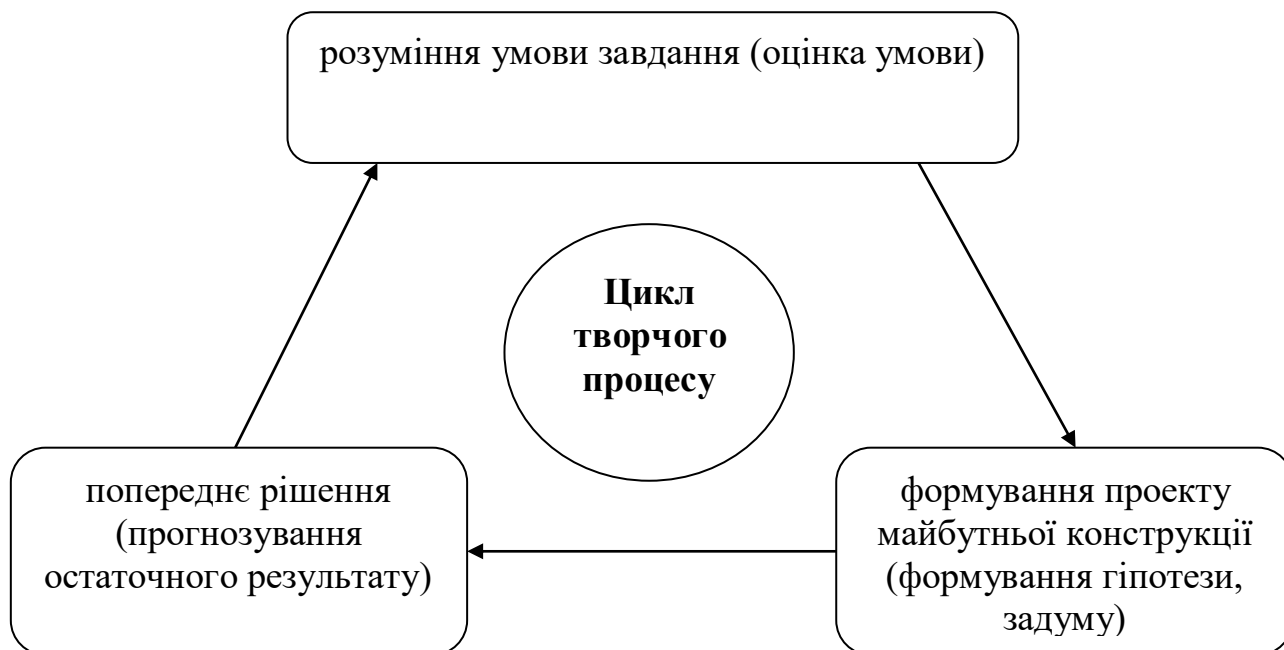
II. Конспект лекцій у схемах і таблицях з курсу «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти»

Лекція 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду

Стратегії творчої діяльності	
Стратегія пошуку аналогів	пов'язана з використанням уже відомих методик, технологій, форм, методів, прийомів, окремої функції при створенні нових.
Стратегія комбінаторних дій	сполучне використання найрізноманітніших механізмів, технологій і їхніх функцій, методів, форм для побудови нових моделей педагогічної діяльності.
Стратегія реконструювання	пов'язана з перебудовою, причому антагоністичного характеру – це переконструювання, або, ще точніше, конструювання навпаки.
Універсальна стратегія	пов'язана з відносно рівномірним використанням аналогізування, комбінування і, певною мірою, реконструюванням форм, моделей, методів.
Стратегія випадкових підстановок	немає домінуючої тенденції й пошук ведеться ніби наосліп, без плану, або ж, принаймні, ні сам суб'єкт, ні сторонній спостерігач не можуть такі логічні зв'язки встановити.

Тактики творчої діяльності	
Тактика інтерполяції	включення у вже існуючу модель, методик технологію педагогічної діяльності будь-якої нової частини (форми, методу, прийому), що буде відповідати очікуваному результату.
Тактика екстраполяції	пов'язана із зовнішнім додаванням певного елемента до моделі, методики, технології, буквально – із зовнішнім добудуванням.
Тактика редукції	спрямована на зменшення кількості форм, засобів, методів, прийомів педагогічної діяльності, термінів, часу виконання завдання і т.п.

Тактика гіперболізації	передбачає збільшення кількості, форм, прийомів, засобів, дидактичного матеріалу, інших параметрів.
Тактика дублювання	пов'язана з точним використанням у новій методиці чи технології педагогічної діяльності відомих, стандартних форм, методів, прийомів, засобів і т.п.
Тактика розмноження	реалізується, коли в новому пристрої використовується не одна, а дві й більше однакові засоби чи форми, або коли одну й ту ж функцію виконують кілька методів, засобів тощо.
Тактики заміни й модернізації	перша спрямована на цілковиту заміну в моделі педагогічної діяльності певних методів, форм і засобів, а друга – на пристосування моделі чи технології до нових умов.
Тактика конвергенції	пов'язана з перетвореннями, які ґрунтуються на сполученні в якійсь частині двох протилежних особливостей (або структур).
Тактика деформації (трансформації)	Та чи інша модель чи технологія піддається певним змінам, які, однак, не впливають на сутність структури або функції (наприклад, змінюється форма, але не принцип її використання).
Тактика інтеграції	відбувається побудова з уже відомих частин нової моделі, причому використовується кілька таких частин.
Тактика базової деталі	використання певної частини моделі, що є основою для наступної побудови всіх інших методик. Цей елемент структури виділяється як головний або за своїми об'єктивними функціональними ознаками, або ж за іншими характеристиками.
Тактика автономізації	пов'язана з виокремленням у моделі чи технології якоїсь окремої частини й наступною перебудовою інших елементів.
Тактика послідовного підпорядкування	означає дії по ланцюгу в певній послідовності, коли по черзі будуються (або перебудовуються) усі елементи моделі чи технології, тобто у строгому порядку.
Тактика зсуву	спрямована на зміну розташування певного елемента в межах одної моделі.
Тактика диференціації	спрямована на спеціальний поділ структур і функцій у моделях чи технологіях.

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

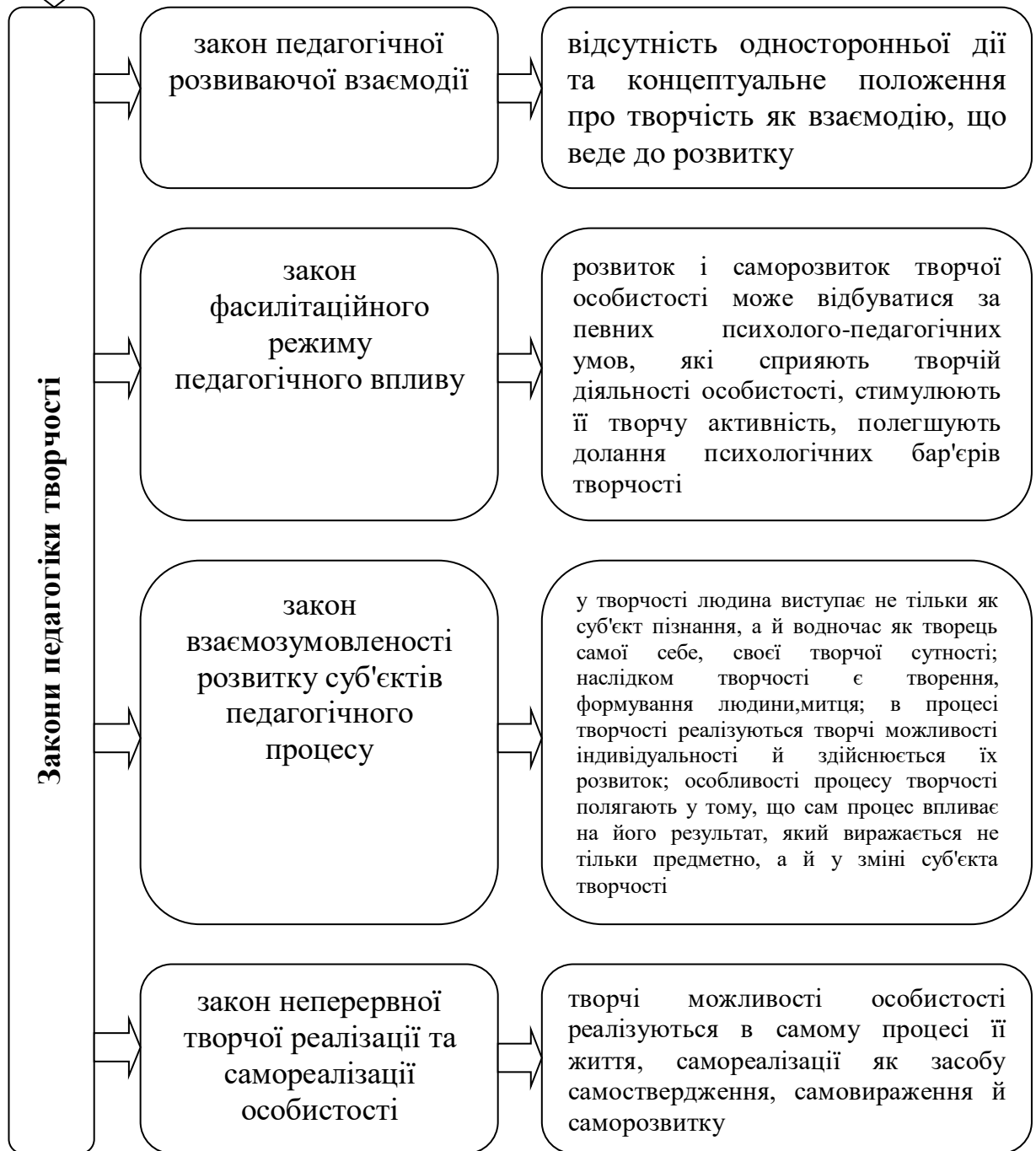
1. Як науковці визначають сутність творчості?
2. Охарактеризуйте поняття «творчої діяльності».
3. Від чого залежить творчих характер будь-якої діяльності?
4. Поясніть співвідношення творчої і нетворчої діяльності.
5. Охарактеризуйте види творчості (технічна, наукова, художня, соціальна).

Лекція 2. Основи педагогіки творчості

Педагогічний закон

це об'єктивний, необхідний, загальний і суттєвий зв'язок між завданнями, змістом, методами педагогічного процесу і його результатами, які виявляються у якісній зміні знань, умінь, а також переконань і поведінки вихованців

Характеристика базових понять педагогіки творчості (С. Сисоєва)

Творчість	енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона	створення нового
	енциклопедичний словник	діяльність зі створення якісно нового, що вирізняється неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю. Творчість специфічна для людини, тобто завжди передбачає творця – суб'єкта творчої діяльності
	філософський словник	процес людської діяльності зі створення якісно нових матеріальних і духовних цінностей
	психологічний словник	діяльність, результатом якої є створення нових матеріальних або духовних цінностей
	педагогічний словник	свідома, цілеспрямована, активна діяльність людини, спрямована на пізнання та перетворення дійсності, створення нових, оригінальних предметів, витворів тощо, які ніколи ще не існували, з метою вдосконалення матеріального та духовного життя суспільства
	В.А. Цапок	діяльність, що веде до розвитку особистості, до її самореалізації в процесі створення матеріальних і духовних цінностей
	Г.С. Батищев	прогресивним зрушенням самих порогів розпредмечування, які обмежують діяльність і замикають її в її власній сфері
	П.Ф. Кравчук, Г.С. Батищев	це креативне діяння, але після того, як вона стане наддіяльним відношенням суб'єкта і до самого себе
	А.Г. Спіркін	мислення і практична діяльність, результатом яких є створення оригінальних, неповторних цінностей, встановлення нових фактів, властивостей, закономірностей, а також методів дослідження та перетворення матеріального світу або духовної культури
	С.Л. Рубінштейн	діяльність зі створення нового, оригінального, що входить не тільки в історію розвитку самого творця, але й в історію розвитку науки, мистецтва тощо
	В.О. Моляко	процес створення, відкриття нового, що раніше для певного конкретного суб'єкта було невідомим
	Л.С. Виготський	діяльність людини зі створення нового: предметів зовнішнього світу, висновків або почуттів, що живуть і знаходяться тільки в самій людині
	К.К. Платонов	мислення в його найвищій формі, яке виходить за межі необхідного для розв'язання задачі вже відомими способами
П.Ф. Кравчук	вищий ступінь активності особистості, спрямований на подолання конкретних протиріч з	

		метою пошуку істини
	І.Г. Канєвська	суспільно,корисна, прогресивно,спрямована перетворююча діяльність, у процесі якої створюються не тільки матеріальні і духовні цінності, але й здійснюється саморозвиток, самореалізація і самого суб'єкта творчості
	Н.В. Кичук	складне і водночас комплексне явище, зумовлене всім розмаїттям соціально,психологічних і психолого-фізіологічних передумов; умова становлення, самопізнання і розвитку особистості; важлива форма людської практики, активізації потенціалу суб'єкта в процесі особистісних змін. Творчий потенціал виражається в різних видах активності людини: пізнавальній, світоглядній, трудовій, комунікативній і емоціональній
	В.І. Андрєєв	один з видів людської діяльності, спрямованої на вирішення протиріччя (розв'язання творчого завдання), для якої необхідні об'єктивні (соціальні, матеріальні) і суб'єктивні особистісні умови (знання, вміння, творчі здібності), результат якої має новизну й оригінальність, особисту та соціальну значимість, а також прогресивність
	В.С. Швирєв	розвиток специфічно людських засобів і форм відношення до світу
	В.В. Рибалко	один із засобів підвищення емоційного тону учнів, закріплення комплексу емоційно,вольової регуляції і, головне, актуалізації позитивної гами переживань, яка супроводжує ефективну працю – переживання радощів від зробленого, досягнутого, почуття впевненості у своїх силах, у своєму творчому потенціалі
	Я.О. Пономарьов	«механізм розвитку», «взаємодія, що веде до розвитку»
	О.О. Бодальов, А. Маслоу, К. Роджерс, Н. Роджерс	необхідна для повноцінного життя людини форма її існування. Пошук сенсу життя невід'ємно пов'язаний із творчим відношенням людини до дійсності
	Г. Гиргинов	у широкому значенні слова як творчість першого рівня, що іманентно притаманна людському мисленню, людській практиці; у вузькому значенні слова – творчість другого рівня, з якою пов'язані винахідництво, наукова творчість тощо
Творча діяльність	С.О. Сисоєва	засіб реалізації творчих можливостей особистості
	С.С. Батенін, Б.Г. Ананьєв, М.С. Каган, В.Ф. Овчинніков	абсолютний стан або засіб існування її соціальної сутності
	В.С. Швирєв	зміна зовнішньої дійсності, перетворення внутрішнього світу людини, розкриття і реалізацію її прихованих потенцій у процесі розвитку її

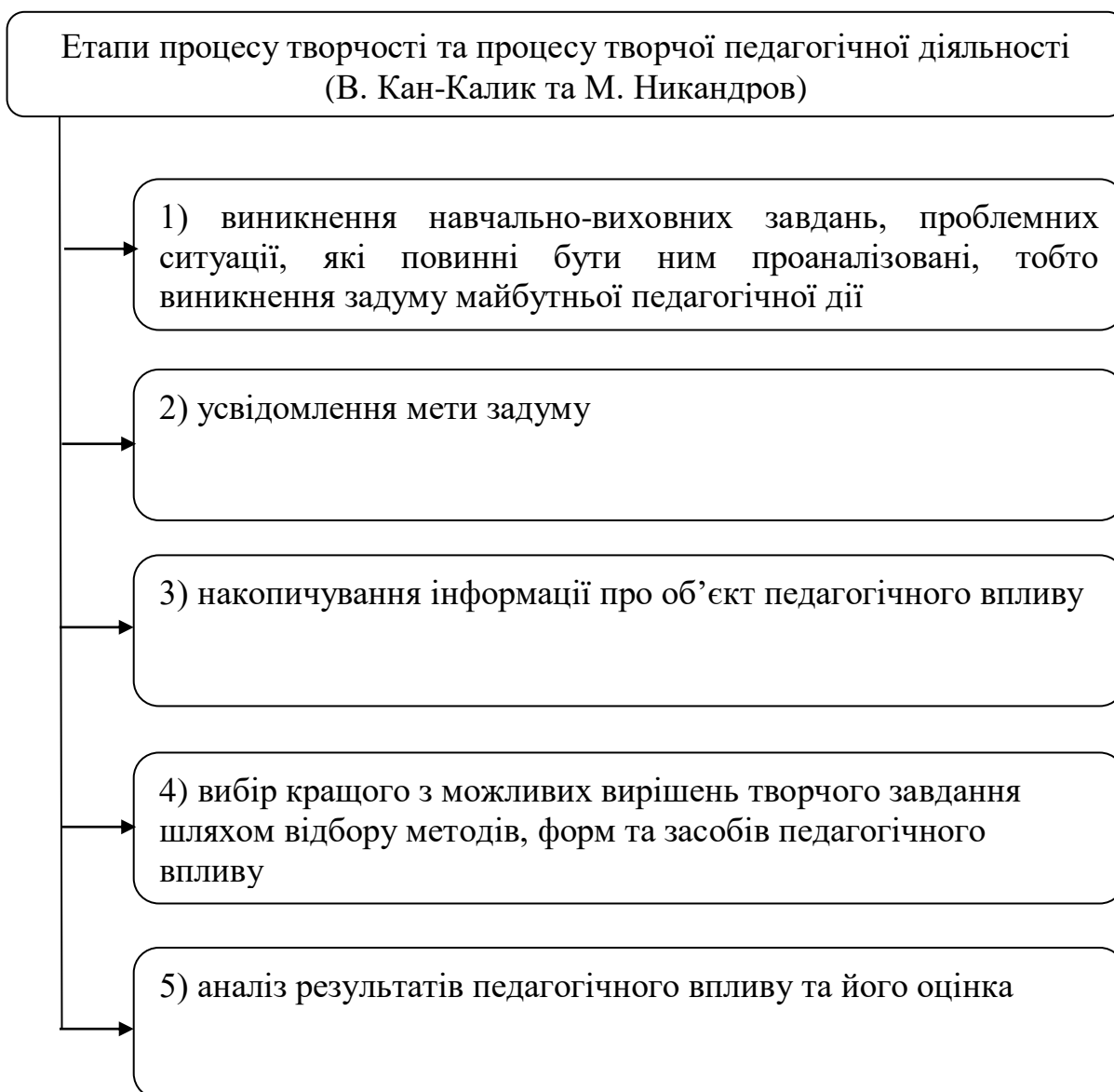
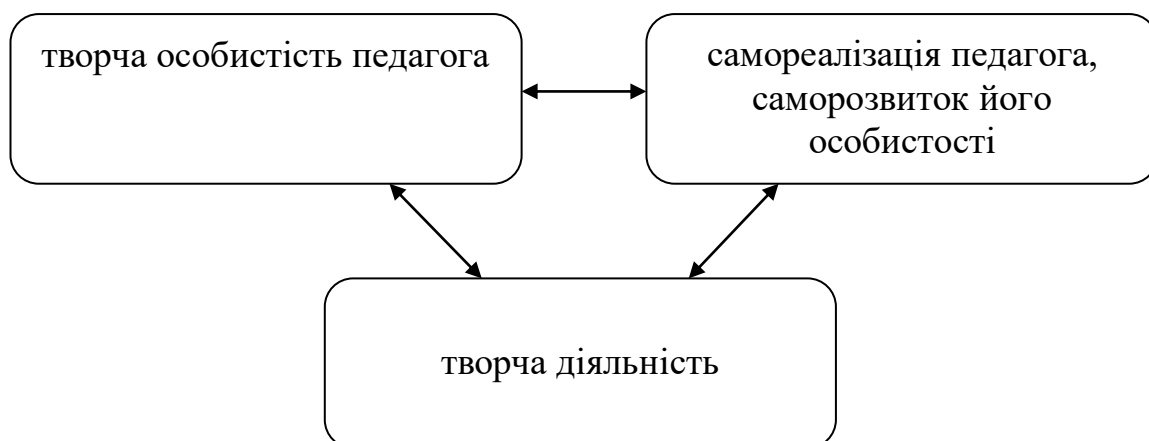
		відносин із зовнішнім світом, який розуміється не обов'язково тільки як сукупність речей. Таке перетворення власного світу включає спілкування, «розуміння», «діалог» із зовнішнім світом тощо
	Л.С. Виготський	діяльність уявлення або діяльність комбінаторна діяльність, результатом якої є не відображення існуючих у досвіді людини дій і вражень, а створення нових образів чи дій. Саме творча діяльність людини робить її особистістю, яка створює і видозмінює своє сьогодні
	Д.Б. Богоявленська	вихід за межі заданого, рух у «креативному полі»
Педагогічна творчість	В.В. Андрієвська	основні напрями творчості в діяльності вчителя: вдосконалення змісту навчання; розробка методу навчання; творчість в організації навчальної діяльності учнів
	В.І. Андрєєв	тотожне до поняття «педагогіка творчості»
	педагогічний словник	оригінальне та високоефективне вирішення вчителем навчально-виховних завдань, збагачення теорії та практики виховання і навчання
	В.І. Андрєєв	наука про педагогічну систему двох діалектично взаємообумовлених видів людської діяльності: педагогічного виховання та самовиховання особистості в різних видах творчої діяльності і спілкування з метою всебічного і гармонійного розвитку творчих здібностей як окремої особистості, так і їх творчих колективів
	В.С. Шубинський	особлива галузь педагогічної науки, яка займається виявленням закономірностей формування творчої особистості
	В.О. Кан-Калик і М.Д. Нікандров	конкретизація педагогічного ідеалу вчителя в системі завдань, які розв'язує вихователь в конкретних умовах реальної педагогічної праці. Педагогічна творчість вчителя включає в себе творчу педагогічну діяльність вчителя і творчу навчальну діяльність учня в їх взаємодії та взаємозв'язку, а також результати їх творчої діяльності, які ведуть до їх (вчителя і учня) розвитку і саморозвитку
		пошук учителем нових розв'язань у постановці нових завдань, застосуванні нестандартних прийомів діяльності
	Л.І. Рувинський	здатність передбачати, емоційно переживати й оптимально вирішувати завдяки творчій уяві завжди своєрідні проблемні ситуації шкільного життя, проектувати розвиток особистості учня, передбачати становлення та подальший розвиток, навіть, найнепомітніших позитивних паростків у дитячій психіці
	П.І. Шевченко, Б.Д.	оптимальна реалізація «випереджаючих конструкцій моделей діяльності вчителя» на основі

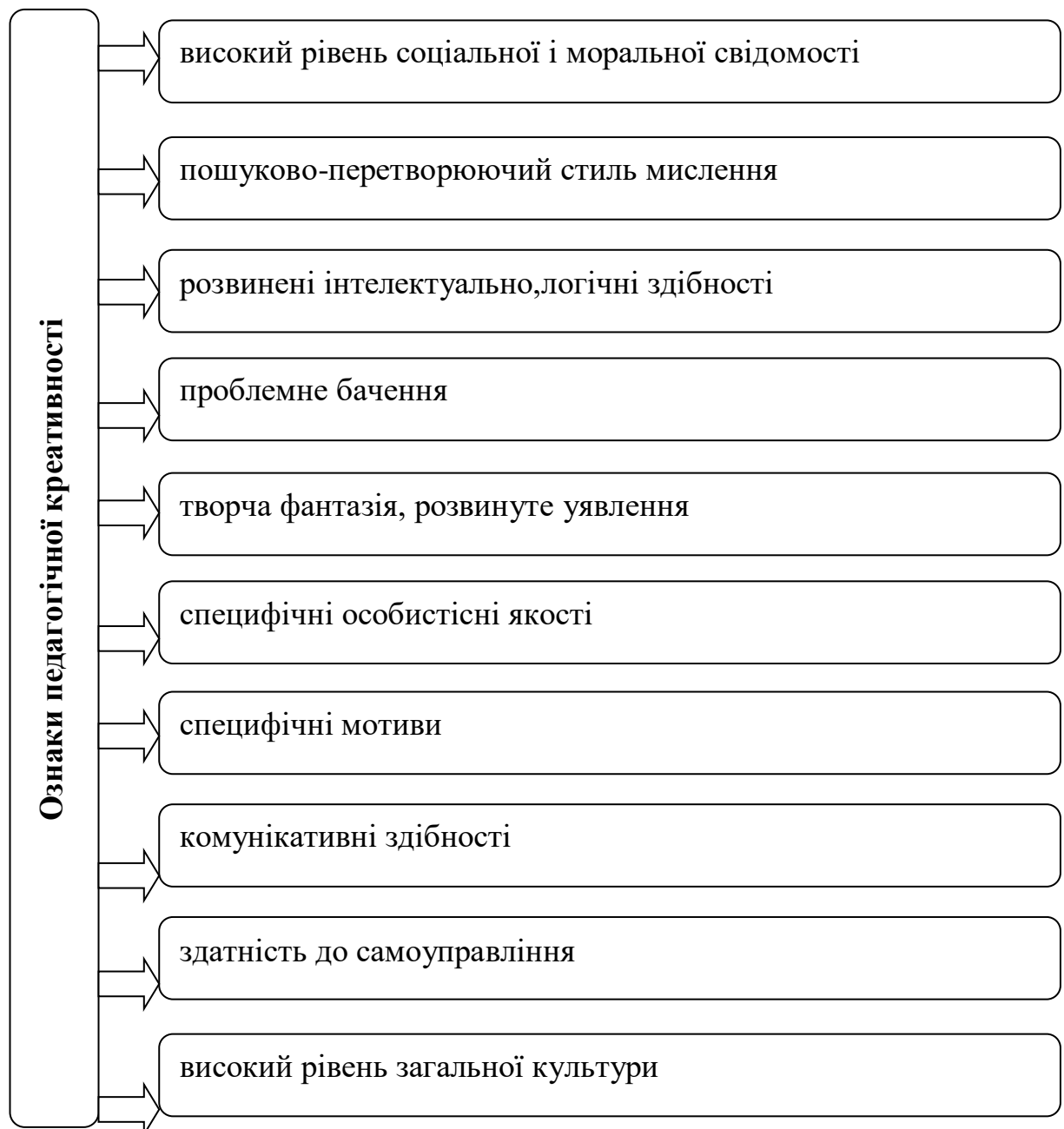
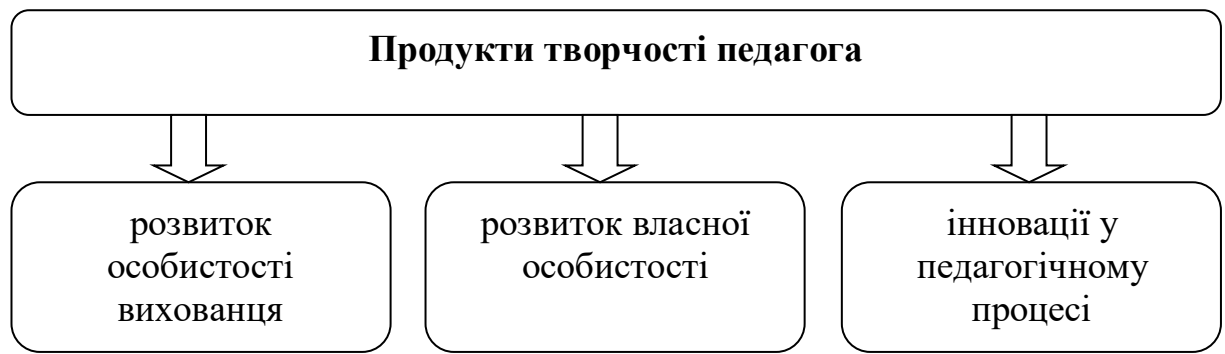
Красовський, І.С. Дмитрик	соціального замовлення і логіки розвитку педагогічної науки
З.С. Левчук	діяльність, рефлексія якої зумовлює формування особистості учня як суб'єкта життєтворчості; інтегративна якість особистості, структурними компонентами якої є: професійна спрямованість, професійне самоусвідомлення, професійне мислення, діагностична культура. Педагогічну творчість завжди супроводжують самопізнання, саморозвиток і самовдосконалення, прагнення до постійного зростання
Р.П. Скульський	такий варіант організації професійної діяльності вчителя, який на реально доступному рівні забезпечує: розв'язання навчально-виховних завдань, що стоять перед сучасною школою, безперервне зростання загальної і професійної культури педагога, його активної пошукової діяльності щодо підвищенню ефективності навчально-виховного процесу
Н.В. Кичук	найважливіший критерій якісного становлення особистості вчителя сучасної школи, який виявляється, насамперед, у соціальній потребі у творчій праці; педагогічна творчість має стати рисою кожного педагога, тобто набути масового характеру
М.М. Поташник	пошук оптимального педагогічного розв'язання в конкретній педагогічній ситуації. Як оптимізація навчально-виховного процесу веде до творчості, так і творчість учителя веде до оптимізації, бо педагогічна діяльність пов'язана з результатами і приносить задоволення лише тоді, коли оригінальне педагогічне рішення призводить до результату, який не є типовим для певних умов
Ю.П. Азаров, А.Д. Демінцев, І.А. Зязюн, Л.М. Лузіна та ін.	вивчення педагогічного досвіду, педагогічної майстерності вчителів і їх роботи зі самовдосконалення
І.П. Раченко	процес створення передового педагогічного досвіду

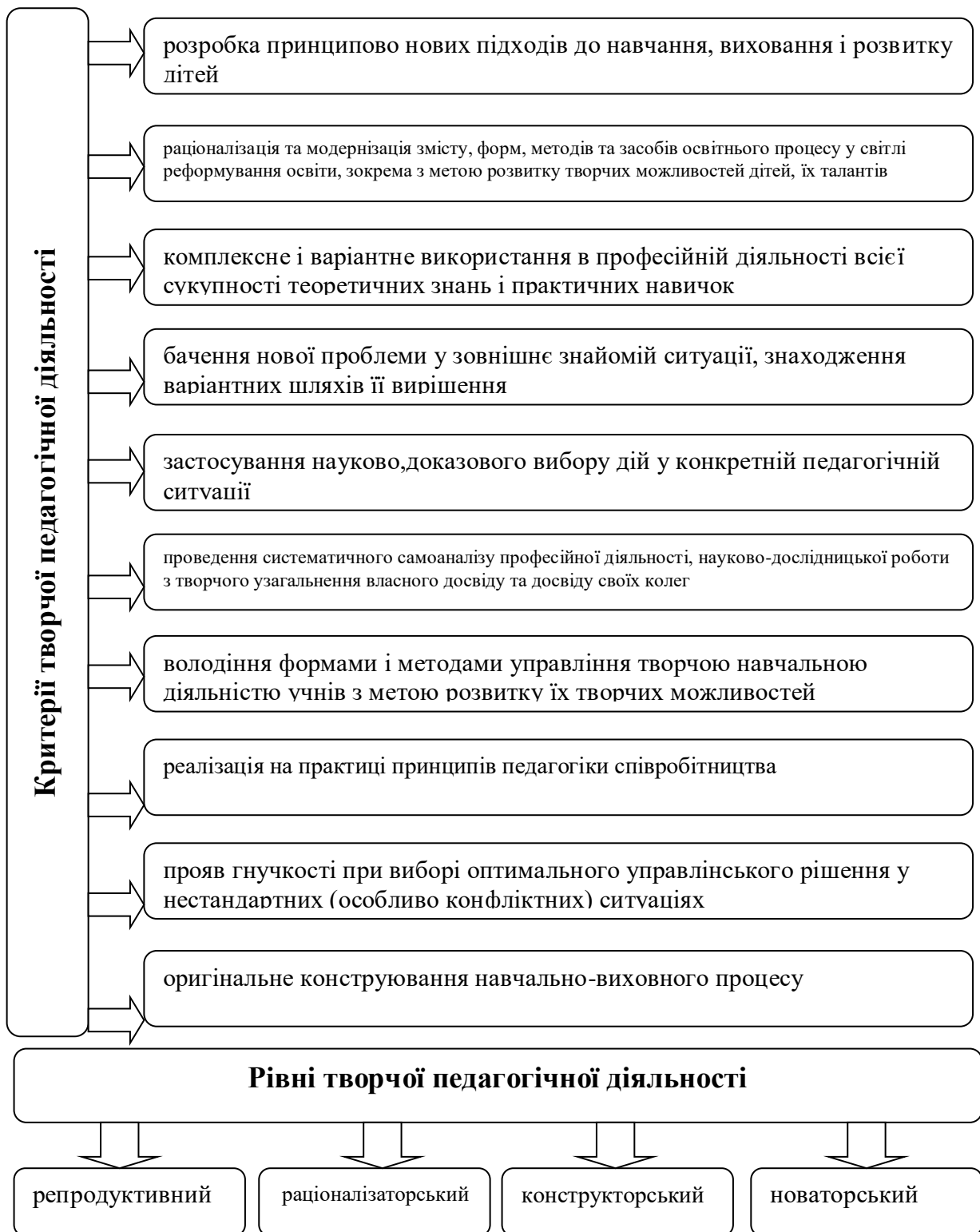
Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Охарактеризуйте педагогіку творчості як галузь загальної педагогіки.
2. Чому формування творчої особистості дитини є найскладнішим завданням для педагога?
3. Назвіть закони педагогіки творчості.
4. Охарактеризуйте основні принципи педагогіки творчості.
5. Які напрями сучасних досліджень педагогічної творчості ви знаєте?
6. Назвіть базові поняття педагогіки творчості.

Лекція 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Порівняйте етапи творчості та етапи процесу творчої педагогічної діяльності. Зробіть висновок.
2. Що є об'єктом і результатом педагогічної творчості?
3. Назвіть ознаки педагогічної діяльності як творчого процесу.
4. Охарактеризуйте поняття «компетентність фахівця» та підходи до його трактування.
5. Назвіть структурні елементи творчої компетентності педагога.

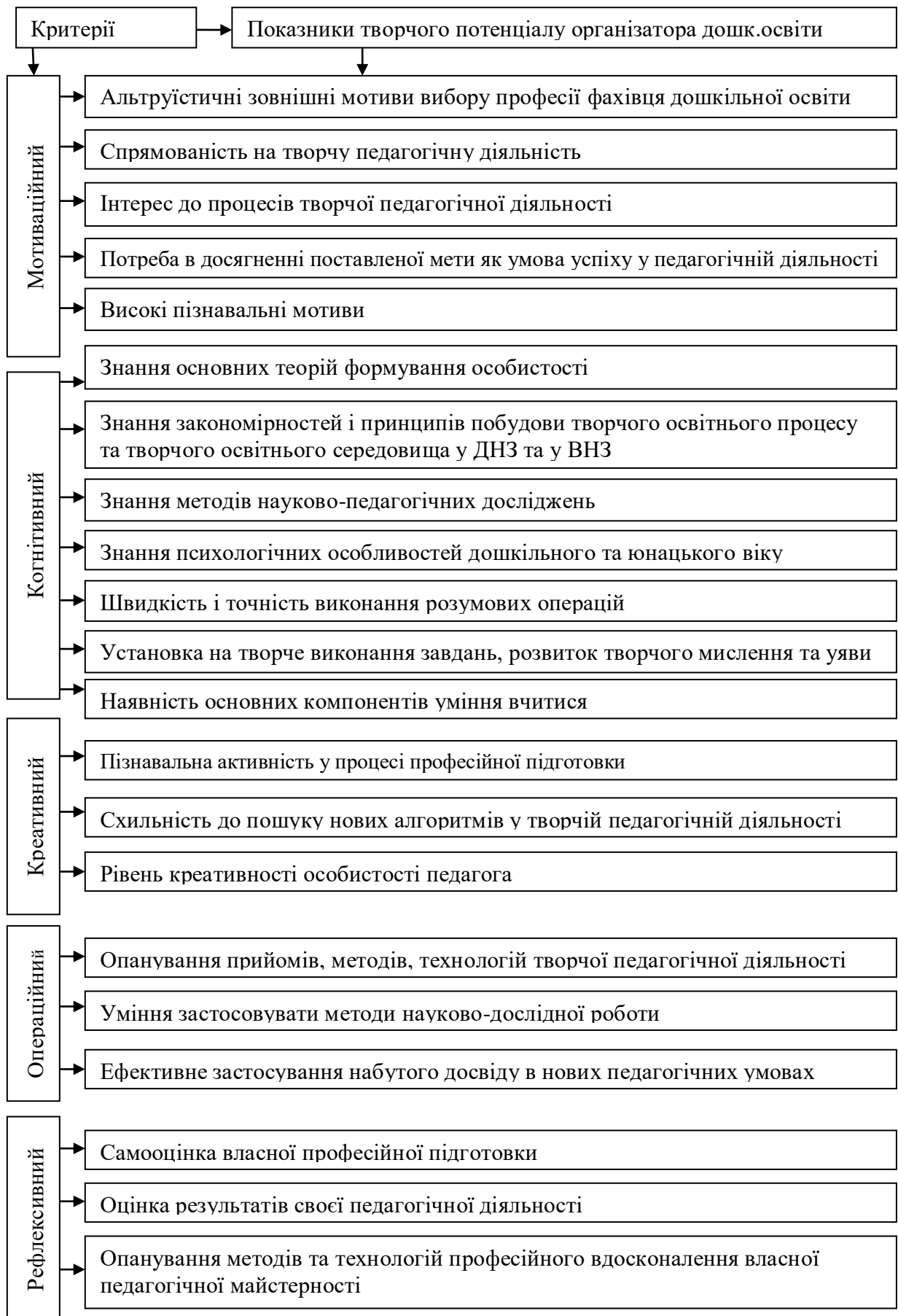
6. Поясніть зв'язок професіоналізму та творчих якостей фахівця.

Лекція 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога

Поняття «творча особистість»	
В. Андреев	індивід, котрий володіє високим рівнем знань, потягом до нового, оригінального, для якого потреба в творчості є життєвою необхідністю, а творчий стиль діяльності – найбільш характерним
В. Дружинін	людина, яка володіє сукупністю певних творчих якостей та певним ступенем мотивації, які передують творчим проявам. Основними рисами такої творчої особистості є: незалежність – особистісні стандарти важливіші за стандарти групи, неконформність оцінок та суджень; відкритість розуму – готовність повірити у свої та чужі фантазії, сприйнятливість до нового та незвичайного; висока толерантність до невизначених ситуацій, конструктивна активність у цих ситуаціях; розвинуте естетичне почуття, прагнення до краси
С. Сисоєва	суб'єкт творчих соціальних відносин та продуктивної творчої діяльності з притаманними їй розвиненими, системно пов'язаними творчими якостями, які забезпечують створення нових, суспільно значущих результатів
В. Моляко	людина, яка має: певний рівень розвитку творчих здібностей; об'єктивацію цих здібностей у досягненнях; сформовані ціннісні орієнтації та життєві орієнтири, які сприяють (підтримують) процесу становлення, розвитку, прояву, реалізації творчого потенціалу; певну структуру характерних рис особистості, що гармонійно поєднується зі здібностями, утворюючи індивідуальний творчий стиль діяльності
О. Семенов	особистість, яка внаслідок цілеспрямованого впливу зовнішніх чинників актуалізувала й удосконалила свої творчі можливості для досягнення результатів у творчій діяльності
Узагальнення	суб'єкт діяльності, наділений певним набором взаємопов'язаних характеристик і ознак, котрі забезпечують творчий характер результатів цієї діяльності. Серед цих складових можна назвати: інтелектуальні здібності та досвід (знання, вміння і навички творчості у певній діяльності), творча спрямованість особистості (психічна властивість особистості, котра включає систему спонукань, що визначає активність людини), тобто прагнення досягти ефективного результату у творчій діяльності,

	сформовані ціннісні орієнтації, творчий потенціал, котрий виступає основним ресурсом творчості
Поняття «творчий потенціал»	
В. Моляко	ресурс творчих можливостей людини, здатність конкретної людини до здійснення творчих дій, творчої діяльності в цілому
П. Кравчук	здатність особистості підходити до конкретної справи не стандартно, шукати і знаходити найбільш оптимальні шляхи, ефективні методи вирішення проблем, що виникли
Л. Курило	творчі можливості особистості, її креативність, що може виявлятися в мисленні, спілкуванні, інших видах діяльності і характеризувати як особистість загалом, так і її окремі здібності, продукти творчої діяльності, процес їхнього створення
С. Хмельковська	сукупність пов'язаних в систему природних набутих якостей, котрі проявляються через здібності, вміння, психічні процеси, способи мислення та діяльності і дозволяють особистості нестандартно розв'язувати завдання, спрямовані на набуття в найбільш ефективний спосіб максимального результату
Д. Джері і Дж. Джері	аспект інтелекту, який характеризується новизною у мисленні і вирішенні завдань. Творча здібність передбачає дивергентне мислення, зазвичай вимагаючи якомога більшої кількості відповідей на просту ситуацію
М. Замелюк	інтегративна властивість, що характеризує міру можливостей особистості; психоенергетичний ресурс; реальна, прогнозована цінність; адаптаційний рівень, пов'язаний із активністю, сукупність творчих здібностей, необхідних для творчої діяльності

Рівні розвитку творчого потенціалу педагога

<p>Репродуктивний рівень (низький)</p>	<p>характеризується такими ознаками, як відсутність єдності між уявленням про професію фахівця дошкільної освіти, емоційним ставленням до неї та реальною діяльністю. Негативні мотиви вступу до педагогічного ВНЗ (випадковість або інші зовнішні мотиви). Відсутність інтересу до процесів творчої педагогічної діяльності. Натомість вузькі мотиви, спрямовані на отримання особистісної вигоди. Відсутність умінь реалізувати отримані психолого-педагогічні знання. Пасивна діяльнісна позиція, тобто відсутність бажання здійснювати педагогічні впливи з метою розвитку творчої особистості вихованців чи студентів, чи власної особистості. Низьке прагнення до самореалізації та самовдосконалення до творчого рівня діяльності. Занижений рівень прояву власної ініціативи та прийняття самостійних рішень. Схильність до інертності у проблемних ситуаціях та відсутність навичок у їх розв'язанні. Цей рівень передбачає діяльність педагога на основі відомих методик, рекомендацій, досвіду, відбір навчально-методичних матеріалів, які відповідають відомим, не складним умовам праці, репродуктивному рівню розвитку об'єктів педагогічної діяльності.</p>
<p>Адаптивний (середній) рівень</p>	<p>характерні такі ознаки, як: непостійність у рішенні присвятити свої життя педагогічній професії, відсутність стійкого інтересу до процесів творчої педагогічної діяльності, недостатнє усвідомлення значимості педагогічної професії для розвитку і становлення особистості, а отже і суспільства, не повністю сформовані вміння здійснювати творчу педагогічну діяльність, володіння методами, формами, засобами, технологіями творчої діяльності в умовах ВНЗ або ДНЗ на репродуктивному рівні, непостійність у прагненні до самореалізації та саморозвитку, епізодичність у плануванні та організації педагогічної діяльності, вирішення проблемних ситуацій за визначеним алгоритмом, тобто середня активність у вирішенні проблем, утруднена активна позиція в нестандартних педагогічних ситуаціях. Проте за умови відповідного стимулювання, педагог здатен вносити корективи у</p>

	свою роботу, здійснювати удосконалення, модернізацію існуючих рекомендацій, методик та досвіду відповідно до сучасних освітніх завдань, аналіз власної педагогічної діяльності та її адаптацію до конкретних освітніх умов.
Інноваційно-творчий (високий) рівень	притаманні такі якості як: особистісне наполегливе бажання здійснювати педагогічну діяльність, позитивні мотиви вступу до педагогічного ВНЗ, глибокий та сильний інтерес та потреба до процесів творчої педагогічної діяльності, усвідомлення суспільної важливості педагогічної професії, цілеспрямованість у процесі оволодіння основами професійної майстерності, сформовані вміння та навички застосування теоретичних знань на практиці, стійке прагнення до самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення, ініціативність, готовність до відстоювання власної позиції, потреба в організаційній діяльності та активне прагнення до неї, швидке орієнтування у складних проблемних ситуаціях, пошук нових шляхів виходу, вміння брати відповідальність за розв'язання проблем на себе. Цьому рівню відповідає діяльність студента, у процесі якої він здатен розробити власний варіант вирішення педагогічної проблеми на основі власних знань та досвіду, самоаналізу своєї педагогічної діяльності, крім того підійти до розв'язання ситуації на інноваційному рівні, котрий відрізняється високою результативністю та ефективністю.

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

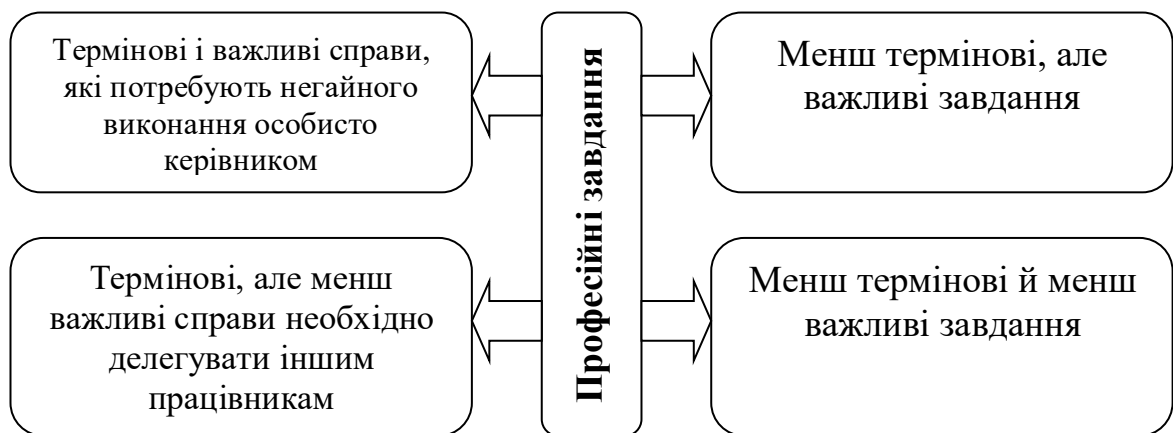
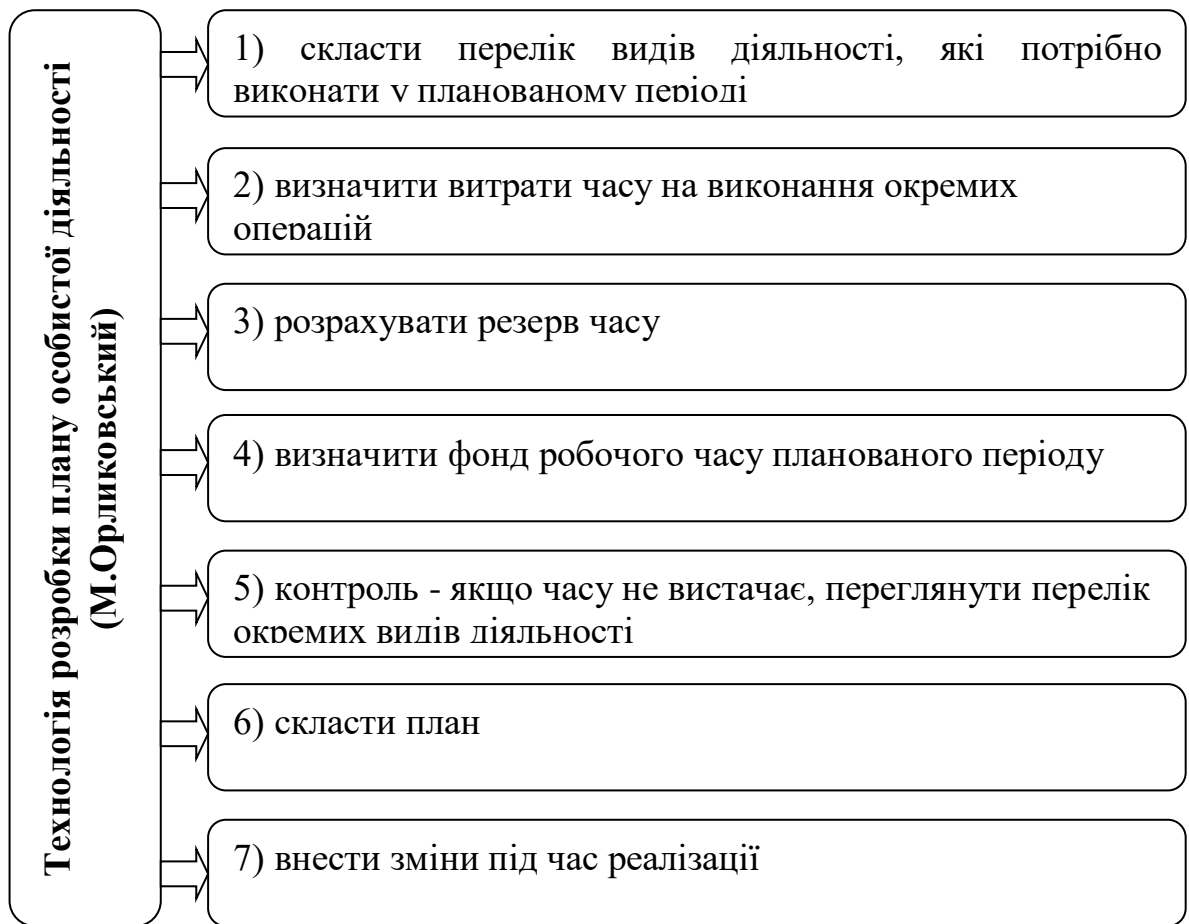
1. Назвіть учених, які займались розробкою проблем сутності, походження та структури особистості.
2. Перерахуйте теорії та напрями вивчення особистості в педагогіці і психології.
3. Охарактеризуйте діяльні сну концепцію структури та розвитку особистості.
4. Розкрийте сутність поняття «творча особистість».
5. Охарактеризуйте підходи вчених до визначення поняття «творчого потенціалу особистості».
6. Назвіть та схарактеризуйте компоненти творчого потенціалу особистості.
7. Визначте основні ознаки рівнів розвитку творчого потенціалу особистості.

Лекція 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти

Сутність самоменеджменту	
на рівні гностичної діяльності	процес самопізнання і самосприймання ним своєї особистості як фахівця через «бачення», розуміння і прийняття свого професійного «Я» на індивідуальному, особистісному та суб'єктному рівнях. В означеному контексті самоменеджмент у формі різних актів самодослідження (самоспостереження, самоконцентрація, самозвіт, самоаналіз, самооцінка) є процесом цілеспрямованого одержання педагогом інформації щодо розвитку необхідних для ефективного входження в педагогічну професію якостей своєї особистості
на рівні проектувальної і конструювальної діяльності	реально здійснюється як єдність процесів самопрогнозування і самопрограмування. При цьому, означений феномен виявляється у процесі планування стратегій і тактик своєї поведінки на кожному з етапів педагогічної діяльності шляхом відпрацювання конкретних алгоритмів професійних дій та їх послідовності у процесі вирішення педагогічних завдань
на рівні організаторської діяльності	процес самоорганізації його зусиль, спрямований на практичну реалізацію окреслених перед собою цілей і завдань, програм і алгоритмів дій, що здійснюється через самоактуалізацію, самообілізацію, самостимуляцію, самопрезентацію, самопереконавання, самонавіювання, самоаналіз, самосхвалення, само заохочення
на рівні комунікативної діяльності	спрямований на встановлення і підтримування як прямого, так і особливо зворотного інформаційного зв'язку з самим собою, є процесом саморегуляції ним власної поведінки і дій на кожному з етапів навчально-виховного процесу

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Охарактеризуйте значення управлінської компетентності для творчої педагогічної діяльності педагога.
2. Від чого залежить конкурентоздатність педагогів в умовах сьогодення?
3. У чому полягає роль педагогічної свідомості фахівця під час самоорганізації його діяльності?
4. Охарактеризуйте сутність професійної діяльності педагога як діалектичної єдності процесів педагогічного менеджменту та самоменеджменту.
5. Назвіть функції самоменеджменту організатора дошкільної освіти.

Лекція 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти

Теоретико-методологічні підходи до процесу розвитку творчого потенціалу фахівців з дошкільної освіти	
<p>Особистісно орієнтований (К. Абульханова, Д. Богоявленська, А. Маслоу, А. Мудрик, А. Орлов, А. Петровський, В. Рибалка, С. Сисоєва, Т. Сущенко, І. Якиманська та інші)</p>	<p>визнання студента головною діючою фігурою всього освітнього процесу. Це означає, що в організації педагогічного процесу у закладі освіти необхідно створити умови для перетворення майбутнього фахівця дошкільної освіти на суб'єкт власної освітньої діяльності. Робота повинна на бути спрямована не тільки на розвиток пам'яті та уваги, засвоєння уже готових знань, а й самостійності мислення студента, самобутності його висновків, творчості у вирішенні проблемних завдань.</p>
<p>Гуманістичний Ш. Амонашвілі, Г. Балл, І. Бех, С. Гончаренко, М. Євтух, І. Зязюн, А. Крамаренко, А. Сущенко, Н. Щуркова</p>	<p>чотири основні напрямки гуманізації освіти: навчання має бути доповнене побудовою студентом особистісно-значущих індивідуальних моделей пізнання; у навчанні представлена єдність когнітивних здібностей і мотиваційних установок; потрібно диференціювати навчальні програми, перш за все, з урахуванням життєвого досвіду і надання переваги учнем-студентом тим або іншим способам навчальної роботи. Створення сприятливих умов для розвитку і саморозвитку потенційних творчих можливостей для кожного студента та його повноцінного особистісного самовиявлення. Це означає організацію повноцінного творчого середовища у вищих навчальних закладах, врахування у навчально-виховному процесі інтересів та мотивів студентів, розширення можливостей для індивідуальної роботи, використання творчих форм та методів.</p>
<p>Діяльнісний</p>	<p>творча діяльність виступає необхідною умовою становлення і розвитку його особистості, важливою формою людської практики, активізації потенціалу суб'єкта в процесі особистісних змін, котрі ведуть за собою і зміни суспільні. Розвиток творчого потенціалу фахівця з дошкільної освіти у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі досягне високого рівня за умови включення студентів до різноманітних видів навчальної та практичної педагогічної, дослідницької роботи. Отже тільки через діяльність особистість здатна досягнути вершин у педагогічній професії.</p>
<p>Акмеологічний</p>	<p>педагогічний пошук шляхів розвитку потенційних можливостей майбутніх фахівців для досягнення професійної досконалості. Реалізація цього підходу у процесі розвитку творчого потенціалу відкриває нові шляхи професійної мотивації та стимулювання творчого потенціалу, виявлення та плідного використання особистісних ресурсів для досягнення</p>

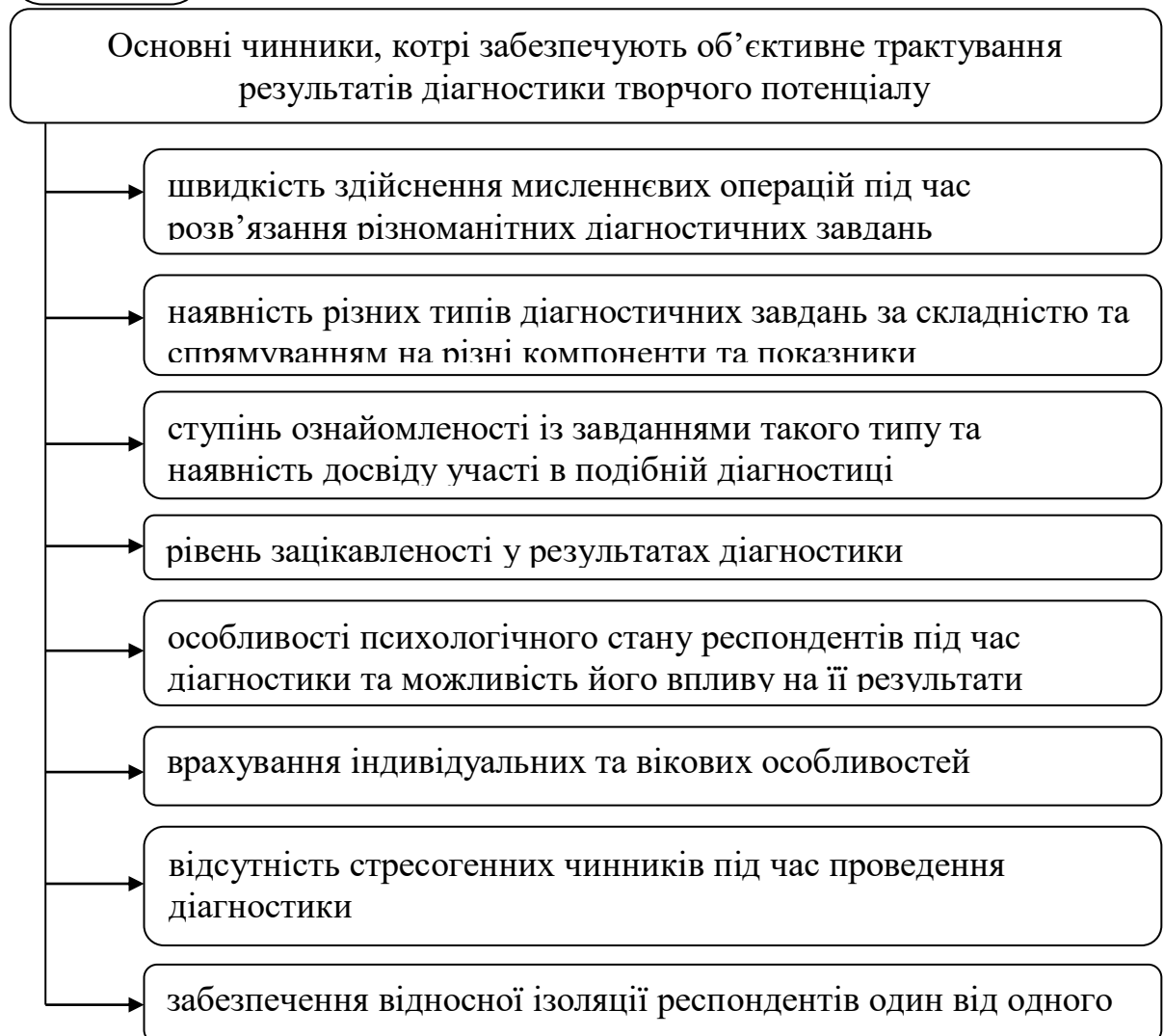
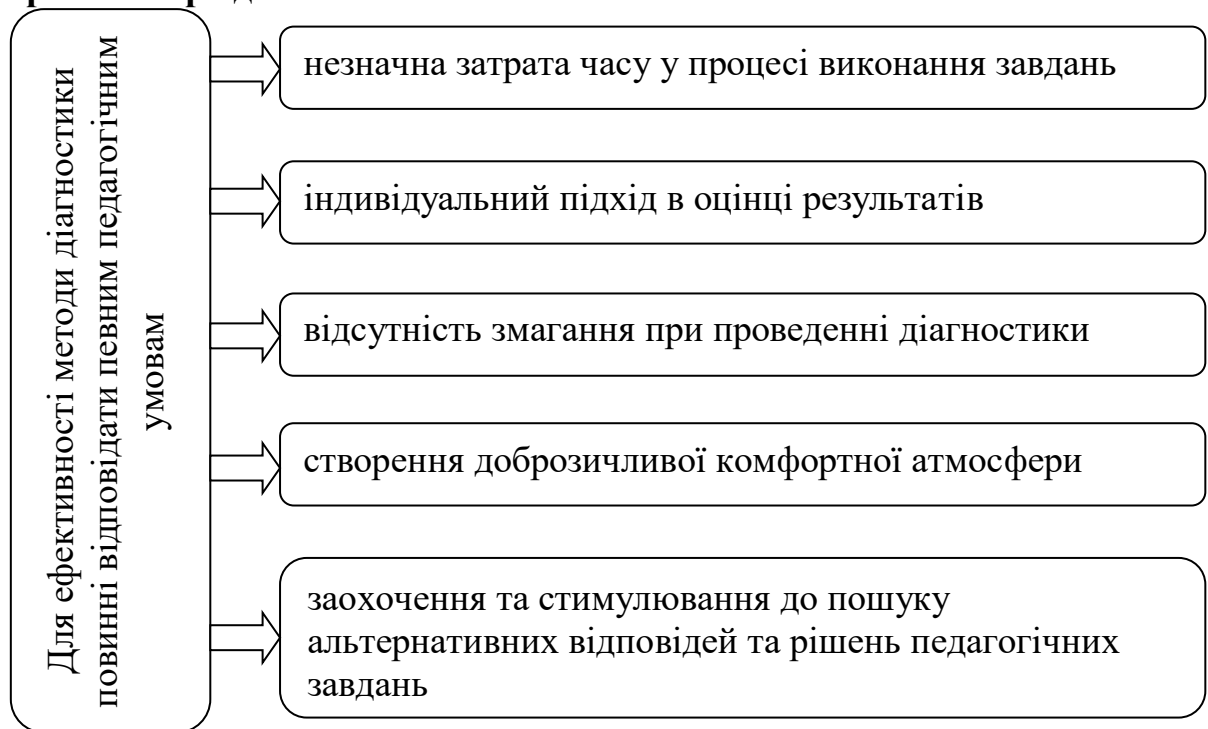
	успіху у професійній педагогічній діяльності за допомогою акмеологічного спрямування особистості.
Системний	дозволяє розглянути процес розвитку творчого потенціалу фахівців з дошкільної освіти як складний об'єкт та систему, тобто велику кількість елементів, котрі знаходяться у відносинах і взаємозв'язку один з одним та утворюють певну цілісність, єдність. Варто відзначити важливість визначення поняття творчого потенціалу як системи, адже це дає підстави встановити зв'язок суттєвих характеристик чи компонентів, котрі і визначають специфіку цього феномена.

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Назвіть теоретико-методологічні підходи до процесу розвитку творчого потенціалу фахівця з дошкільної освіти та охарактеризуйте один з них.
2. Поясніть взаємозв'язок закономірностей та принципів розвитку творчого потенціалу педагога.
3. Назвіть загально педагогічні принципи розвитку творчого потенціалу педагога.
4. Охарактеризуйте специфічні принципи організації процесу розвитку творчого потенціалу фахівців з дошкільної освіти у процесі професійної підготовки.

Лекція 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти

Труднощі під час виконання тих чи інших завдань діагностики

складність виконання завдань без ознайомлення із попередньо підготовленим алгоритмом їх розв'язання

діяльність лише в межах певних комбінацій, складність виходу за ці межі

наявність тривожності з приводу правильності-неправильності інтерпретації суті завдання

відсутність самостійності у прийнятті рішення

труднощі у трактуванні понять, описі процесів та явищ

відсутність чітких аргументів під час обґрунтування та доведення власної думки

складність у побудові асоціацій та аналогій, причинно-наслідкового зв'язку явищ

труднощі у виявленні проблем, конфліктних, суперечливих ситуацій

важкість, а іноді і неможливість генерування оригінальних ідей

порушення врівноваженості психічних процесів в умовах порушення порядку

складність у абстрагуванні, уявленні потенційного та прихованого у тих чи інших явищах

труднощі у творчому застосуванні знань на практиці

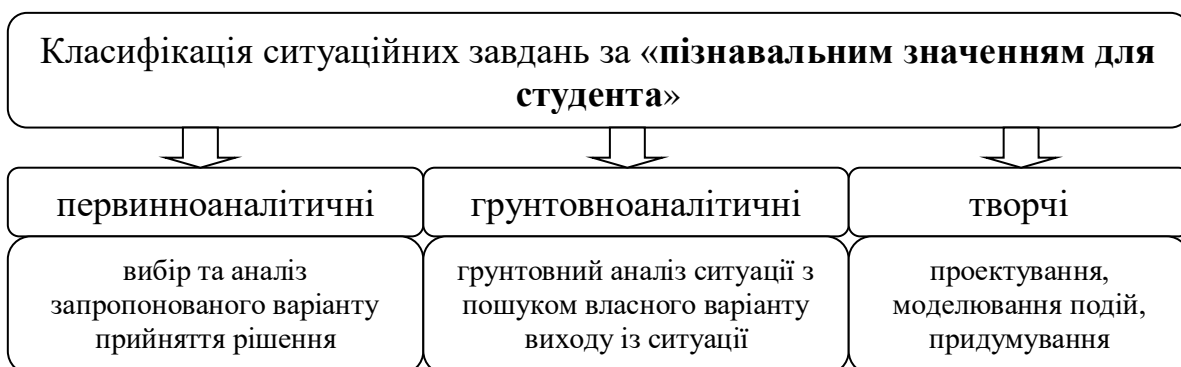
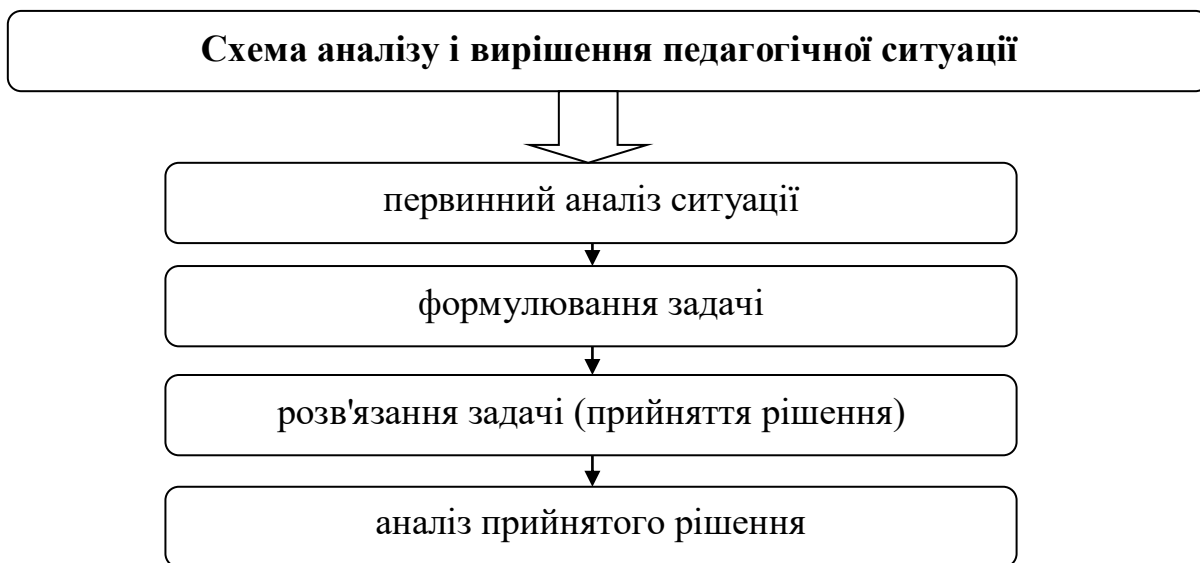
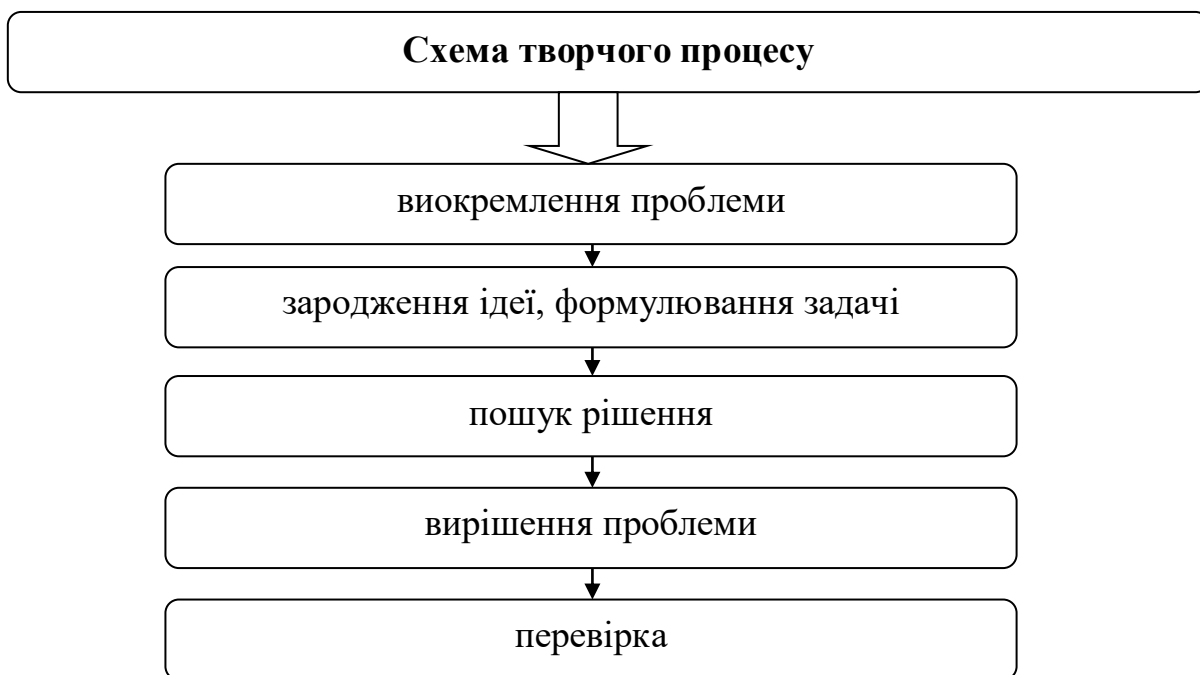
низький рівень, а подекуди і повна відсутність відчуття відповідальності за результати власної діяльності, байдужість

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Визначте основні критерії творчого потенціалу фахівців з дошкільної освіти та їх показники.

2. Визначте вимоги до діагностичного інструментарію.
3. Охарактеризуйте основні етапи та методи діагностики творчого потенціалу фахівця з дошкільної освіти.
4. Проаналізуйте процедуру протікання процесу оцінки якості професійної підготовки у контексті розвитку творчого потенціалу.
5. Чим обумовлюється виникнення труднощів у процесі діагностики творчого потенціалу?

Лекція 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти

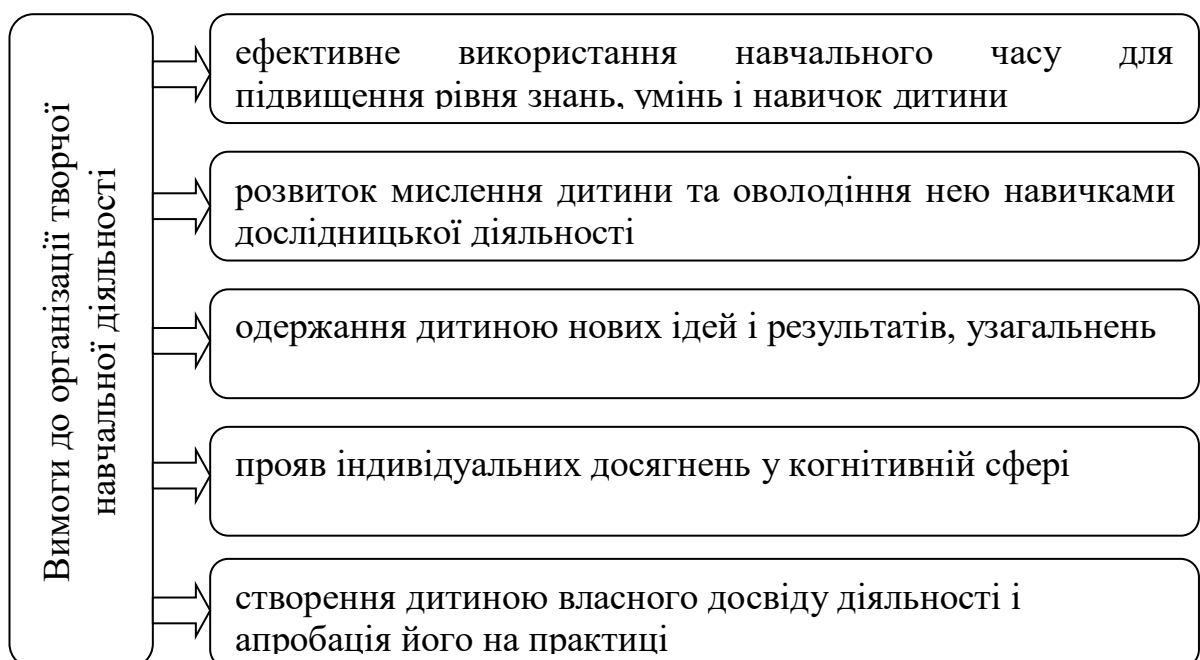
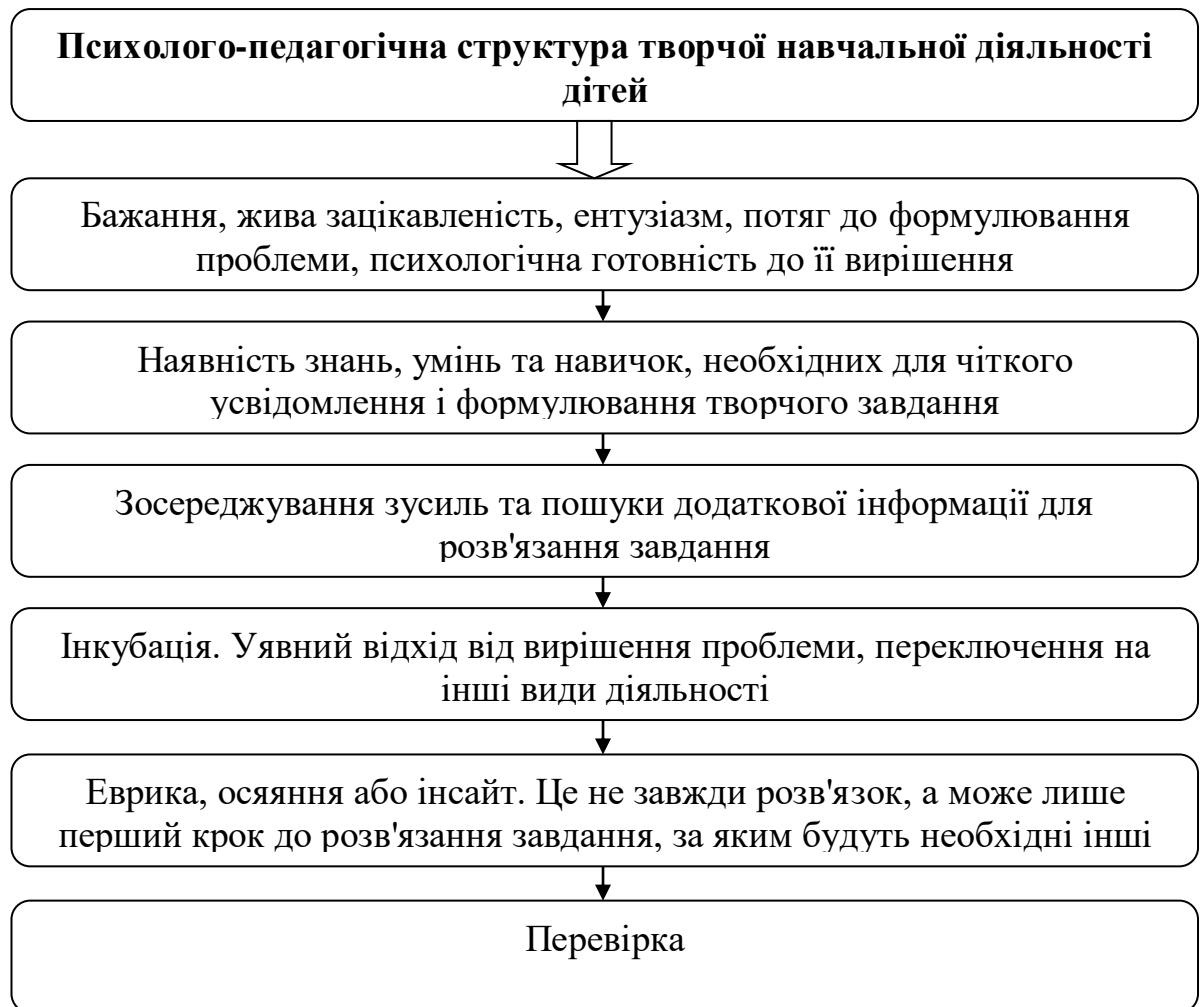

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Назвіть етапи аналізу педагогічної ситуації та розв'язання педагогічної задачі.
2. Охарактеризуйте класифікацію педагогічних задач.
3. Назвіть способи використання педагогічних задач та педагогічних ситуацій в освітньому процесі вищого навчального закладу.
4. Проаналізуйте тренінг як необхідну форму та метод розвитку творчих якостей фахівця-педагога.

Лекція 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

Психолого-педагогічні умови, які сприяють творчій педагогічній діяльності, самореалізації особистості педагога

забезпечення можливості реалізації педагогом своїх здібностей у найважливішій сфері його життєдіяльності – трудовій, а саме: в освітньому процесі, у позанавчальній роботі з дітьми, в системі підвищення кваліфікації з метою самоутвердження, розвитку в нього почуття самоповаги
сприяння самовизначенню кожного педагога в усіх сферах шкільного життя через індивідуальний вибір
детальне вивчення найбільш значущих педагогів видів громадської діяльності і сприяння вияву особистості кожного педагога в певному виді громадської діяльності для його самовизначення, самоутвердження й самореалізації через них
створення творчої атмосфери, здорового морально, психологічного клімату в колективі
увірдження в колективі демократичного стилю спілкування, свободи критики, творчих дискусій
забезпечення педагогу вільного часу (реалізація в практичній діяльності ідей інтенсифікації і наукової організації праці, оптимізації навчально-виховного процесу) з метою створення умов для самореалізації особистості вчителя під час дозвілля, підвищення його загальної культури
своєчасна позитивна оцінка діяльності педагога для розвитку в нього почуття задоволення
уміння керівника помічати, розвивати й цінувати неповторну творчу індивідуальність кожного педагога
забезпечення соціального захисту вчителя в умовах ринкової економіки, матеріальних умов його життя й праці (підвищення заробітної плати, функціонування методичного і навчального кабінетів, кімнати емоційного розвантаження, можливість створення домашньої бібліотеки тощо)
забезпечення естетичних умов праці

Види активних та інтерактивних форм методичної роботи для розвитку творчого потенціалу педагогів	
Активні форми	Інтерактивні форми
Методичний фестиваль	Творча лабораторія
Методична панорама	Калейдоскоп творчих майстерень
Методичний міст	Презентація творчих майстерень
Проблемний стіл	Педагогічний парламент
Методичні посиденьки	Рольова гра
Проблемно-аналітичні бесіди	Ділова гра-стратегія
Педагогічний консилиум	Педагогічний фрістайл
Методичний ринг	Тренінг-панорама
Диспут	Ігровий тренінг
Дискусія	Вітальня педагогічної майстерності
Ділова гра	Піраміда знань
Прес-конференція	Ігрове моделювання
Методичний аукціон	Обсерваторія педагогічних ідей
Педагогічна студія	Проблема по колу
Педагогічні майстерні	Командний ланцюжок
Майстер-клас	Педагогічна реклама
Педагогічний турнір	Колаж інтересів
Педагогічний КВК	Педагогічний синквейн
Банк педагогічних ідей	Відкритий мікрофон
Брейн-ринг	Сам собі режисер
Клуб творчих зустрічей	Судова справа
Круглий стіл	Гаряча лінія
Ярмарок методичних ідей	Мозковий штурм
Педагогічний відеосалон	Поле чудес
Творчий звіт	Щасливий випадок
	Метод кейсів
	Критерійний покер

Питання для контролю та самоконтролю студентів:

1. Назвіть елементи структури творчої навчальної діяльності дитини.
2. Охарактеризуйте вимоги до організації творчої навчальної діяльності дітей.
3. Які психолого-педагогічні умови сприяють творчій педагогічній діяльності, самореалізації особистості педагога?
4. Назвіть основні колективні форми розвитку творчості педагогів.
5. Які активні та інтерактивні форми методичної роботи як шляху до розвитку творчої активності педагогів ви знаєте?

**III. Тестові завдання для самоконтролю студентів у процесі
вивчення навчальної дисципліни**

Самостійна робота № 1

Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду

1. Поняття «творчість» та «творча діяльність» є невід’ємними, адже:
 - а) творча діяльність є зовнішнім проявом та результатом реалізації творчої активності;
 - б) творчість є внутрішнім показником творчої діяльності;
 - в) творча діяльність є внутрішнім ресурсом творчої особистості, що реалізується через творчість.
2. Творчість – це поліфункціональна категорія, котра характеризує різні форми взаємовідносин:
 - а) індивідів між собою;
 - б) особистості з собою і суспільством;
 - в) складових особистості з її психікою.
3. Творчий характер будь-якої діяльності залежить від:
 - а) зовнішніх обставин;
 - б) методологічних підходів і принципів;
 - в) самої особистості, її умінь, навичок та якостей.
4. Протиставлення творчої і нетворчої діяльності виражається за допомогою категорій:
 - а) ціннісне – аморальне;
 - б) особистісне – суспільне;
 - в) продуктивне – репродуктивне.
5. Соціальна творчість своїм предметом має переважно:
 - а) перетворення матеріального виробництва;
 - б) вдосконалення суспільних відносин;

в) духовне перетворення дійсності.

Самостійна робота № 2

Тема 2. Основи педагогіки творчості

1. Педагогіка творчості – це галузь загальної педагогіки, яка вивчає закони та закономірності:

а) формування творчої особистості;

б) розвитку та саморозвитку творчих можливостей особистості в процесі освіти та навчання;

в) створення психолого-педагогічних умов для прояву творчого потенціалу особистості.

2. Головним і найбільш складним явищем, яке вивчає педагогіка творчості, є:

а) взаємодія особистості і суспільства в контексті створення загальнолюдських цінностей;

б) формування творчої особистості дитини в її навчально-виховній взаємодії з педагогом;

в) художня діяльність дітей дошкільного віку.

3. Одним з основних законів педагогіки творчості є:

а) закон педагогічної розвиваючої взаємодії;

б) закон «сила дії дорівнює силі протидії»;

в) закон гуманізації та демократизації освітнього процесу.

4. Специфіку управління процесом формування творчої особистості й реалізації її творчого потенціалу, зумовлену особливостями управління нелінійними системами відображає такий принцип педагогіки творчості:

а) принцип взаємозумовленості розвитку суб'єктів педагогічного процесу;

б) принцип взаємозумовленості освіти і творчого розвитку особистості;

в) принцип самоорганізації.

5. Базові поняття педагогіки творчості:
- а) творчість, творча діяльність, педагогічна творчість;
 - б) особистість, психологія творчості, творча особистість;
 - в) творчість, розвиток особистості, педагогічна діяльність.

Самостійна робота № 3

Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу

1. Об'єктом і результатом педагогічної творчості є:
- а) творення людини, тобто творчої особистості;
 - б) удосконалення суспільних відносин;
 - в) розв'язання навчально-виховних завдань.
2. Творчу педагогічну діяльність можна визначити як:
- а) встановлення педагогічних правил та принципів;
 - б) процес вирішення педагогічних задач в умовах, що постійно змінюються;
 - в) взаємодію між учасниками навчально-виховного процесу.
3. Динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і результатом навчання, це:
- а) компетентність;
 - б) професіоналізм;
 - в) творча спрямованість.
4. Спрямованість на творчу педагогічну діяльність – це елемент структури:
- а) професіоналізму фахівця;
 - б) педагогічних вмінь фахівця;

в) творчої компетентності педагога.

5. Головною ознакою професіоналізму як результату розвитку професійно важливих якостей у процесі діяльності є:

- а) професійна творчість;
- б) професійна впевненість;
- в) професійна рефлексія.

Самостійна робота № 4

Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога

1. Дослідження у галузі соціології підтверджують, що як соціально типова характеристика людини, особистість пережила певну еволюцію разом з:

- а) ходом історичного процесу;
- б) еволюцією поняття психіки;
- в) взаємодією інстинктів і свідомості.

2. Ідея якої теорії про походження особистості полягає у тому, що людина від початку здатна до самозміни:

- а) когнітивної теорії;
- б) діяльнісної концепції;
- в) гуманістичної теорії.

3. Спосіб буття людини в світі, здатність вносити в дійсність зміни, основними компонентами якої виступають суб'єкт, мета, об'єкт, засоби та результат, це:

- а) діяльність;
- б) взаємодія;
- в) дійсність.

4. Наявність внутрішніх сил, можливостей та запасів, необхідних людині для здійснення певної діяльності, вирішення проблем, розв'язання протиріч, досягнення мети, це:

- а) потенціал особистості;
- б) мотивація особистості;
- в) зона найближчого розвитку особистості.

5. Внутрішню потребу у досягненні мети, котра обумовлюється усвідомленим ставленням до навчально-пізнавальної діяльності визначає:

- а) когнітивна складова творчого потенціалу особистості;
- б) внутрішня мотивація особистості;
- в) рефлексивна сторона творчої діяльності.

Самостійна робота № 5

Тема 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти

1. Гуманістична зорієнтованість системи управління закладом освіти актуалізує необхідність:

- а) соціальної активності особистості педагога;
- б) гармонійного поєднання професійного самовдосконалення педагога з його особистісним розвитком;
- в) взаємодії педагога, сім'ї та дитини в освітньому процесі.

2. Виявляти творчу активність як суб'єктів педагогічного пізнання, моделювання, спілкування і праці та як суб'єктів особистісно-професійного самопізнання, самопрогнозування, самопроектування, саморегулювання і саморозвитку фахівцям дозволяє:

- а) педагогічна свідомість;
- б) педагогічна кваліфікація;
- в) педагогічна творчість.

3. Сукупність дій і прийомів, спрямованих педагогом на оволодіння собою, управління своєю особистістю і власною-професійною діяльністю у сфері освітнього процесу:

- а) педагогічний самоменеджмент;

б) педагогічна взаємодія;

в) педагогічна дійсність.

4. Осягнення та вдосконалення індивідуальної педагогічної технології: аналіз і формування особистісних педагогічних цілей; розробка планів і альтернативних варіантів педагогічної діяльності; самоорганізація особистістю навчального процесу з метою реалізації поставлених педагогічних завдань; контроль-самоконтроль (коригування цілей власної діяльності) – це:

а) форми управління саморозвитком особистості;

б) мета самоменеджменту викладача;

в) зона найближчого розвитку особистості.

5. Спрямований на встановлення і підтримування як прямого, так і особливо зворотного інформаційного зв'язку з самим собою, є процесом саморегуляції ним власної поведінки і дій на кожному з етапів навчально-виховного процесу:

а) самоменеджмент на рівні організаторської діяльності педагога;

б) самоменеджменту на рівні гностичної діяльності педагога;

в) самоменеджмент на рівні комунікативної діяльності педагога.

Самостійна робота № 6

Тема 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти

1. Визнання студента головною діючою фігурою всього освітнього процесу, це суть:

а) гуманістичного підходу;

б) особистісно-орієнтованого підходу;

в) акмеологічного підходу.

2. Рівень розвитку творчої особистості згідно гуманістичного підходу залежить від:

- а) ступеня самостійності у здійсненні педагогічної діяльності;
- б) педагогічного пошуку особистості;
- в) поставленого перед особистістю завдання.

3. Підхід, що дозволяє розглядати процес розвитку творчого потенціалу фахівців з дошкільної освіти як складний об'єкт, тобто велику кількість елементів, котрі знаходяться у відносинах та взаємозв'язку один з одним та утворюють певну цілісність, єдність, це:

- а) синергетичний підхід;
- б) системний підхід;
- в) акмеологічний підхід.

4. Положення, що визначають стратегію і тактику практичної діяльності викладачів і студентів, характер їх творчої взаємодії, це:

- а) закономірності розвитку творчого потенціалу;
- б) правила побудови педагогічного процесу;
- в) принципи розвитку творчого потенціалу.

5. Специфічний принцип, який передбачає необхідність урахування педагогом наявності творчого потенціалу у студента та пошук шляхів його розкриття та розвитку, це:

- а) принцип урахування початкового рівня;
- б) професійно-компетентнісний принцип;
- в) принцип розвиваючого характеру професійної підготовки.

Самостійна робота № 7

Тема 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти

1. Організація діагностики творчого потенціалу полягає у здійсненні основного завдання:

- а) опрацювання психолого-педагогічної літератури;

б) отримання репрезентативної інформації про рівень розвитку кожного структурного компонента творчого потенціалу;

в) аналіз наявних чинників розвитку творчого потенціалу.

2. Щоб уникнути помилок і неточностей у процесі діагностики творчого потенціалу необхідно:

а) поєднувати тестові методики із спостереженням та анкетуванням;

б) забезпечити вільний доступ до інформації;

в) використовувати лише психометричні методики.

3. Оцінка пізнавальної активності, рівень розвитку уяви і фантазії, схильність до пошуку нових алгоритмів у творчій педагогічній діяльності є показниками:

а) креативного критерію творчого потенціалу;

б) когнітивного критерію творчого потенціалу;

в) рефлексивного критерію творчого потенціалу.

4. До основних чинників, що забезпечують об'єктивне трактування результатів діагностики творчого потенціалу організаторів дошкільної освіти відносяться:

а) рівень зацікавленості респондентів в результатах діагностики, особливості психологічного стану респондентів, врахування індивідуальних особливостей студентів;

б) зручність розташування, чіткість інструкцій, необмежена кількість часу;

в) відсутність стресогенних чинників, наявність різних типів діагностичних завдань.

5. Труднощі, що можуть виникати у процесі діагностики творчого потенціалу:

а) складність у побудові аналогій, асоціацій;

б) фізичний стан респондентів;

в) відсутність самостійності у прийнятті рішень.

Самостійна робота № 8

Тема 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти

1. Одним з найефективніших засобів організації проблемно-пошукового навчання у процесі професійної підготовки виступає:

- а) педагогічна задача;
- б) педагогічна ситуація;
- в) доповідь.

2. Схема розв'язання педагогічної задачі включає такі етапи:

а) первинний аналіз ситуації, формулювання задачі, розв'язання задачі, аналіз прийнятого рішення;

б) виокремлення проблеми, аналіз складників, визначення етапів;

в) аналіз ситуації, пошук рішення, застосування рішення, перевірка.

3. На первинноаналітичні, ґрунтовноаналітичні та творчі педагогічні задачі поділяються за:

- а) метою для студента;
- б) тематичним спрямуванням;
- в) пізнавальним значенням для студента.

4. Група методів розвитку здібностей до навчання, специфічна форма роботи, за якої учасники мають можливість критичного переосмислення власних поведінкових стратегій, це:

- а) вправа;
- б) тренінг;
- в) творча активність.

5. Загальним критерієм продуктивності соціально-педагогічного тренінгу вважається:

- а) успішна реалізація набутих якостей та технологій діяльності;
- б) засвоєння знань;
- в) усвідомлення важливості професії.

Самостійна робота № 9

Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

1. Етап творчої навчальної діяльності дитини, який полягає в уявному відході від вирішення проблеми, переключення на інші види діяльності:

- а) інкубація;
- б) інсайт;
- в) мотивація.

2. Педагогічна, методична ради; науково, практичні, теоретичні, читацькі конференції; засідання «круглого столу», дискусії, дебати; методичні об'єднання; творчі групи (мікрогрупи, динамічні групи, тимчасові об'єднання педагогів); обговорення відвіданого заняття чи іншого заходу;

науково, дослідна робота педагогів; художня самодіяльність є:

- а) основними колективними формами розвитку творчості педагогів;
- б) напрямками творчої педагогічної діяльності;
- в) принципами творчого процесу.

3. Взаємозалежна спільна діяльність усіх учасників освітнього процесу, під час якої всі вони поринають у реальну атмосферу співпраці для спільного розв'язання проблем:

- а) педагогічний самоменеджмент;
- б) інтерактивні методи організації освітнього процесу;
- в) форми творчої навчальної діяльності.

4. Уведення в проблему, викладення певної інформації про неї; сприйняття та усвідомлення головної мети – це:

- а) вступна частина інтерактивного процесу навчання;
- б) технологічна частина інтерактивного процесу навчання;
- в) рефлексія.

5. До активних форм методичної роботи для розвитку творчого потенціалу педагогів відносяться:

- а) методичний фестиваль;
- б) педагогічний консиліум;
- в) творча лабораторія.

IV. Завдання до практичних занять з курсу «Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти»

Практичне заняття 1

Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду

1. Підготувати презентацію на тему розв'язання проблеми поняття творчості в різних галузях науки (філософія, соціологія, психологія, педагогіка). Додати до завдання. (2 бали)
2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 2

Тема 2. Основи педагогіки творчості

1. Підготувати презентацію на тему "Принципи педагогічної творчості"). Додати до завдання. (2 бали)
2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 3

Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу

1. Підготувати презентацію на тему «Творча особистість педагога», скориставшись сервісом з доданого посилання. (2 бали) або – Написати есе про роль творчої особистості педагога у професійній педагогічній діяльності (2 бали) – на вибір.
2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 4

Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога

1. Підготувати схему або таблицю (на вибір) "Структура творчого потенціалу педагога ". Додати до завдання. (2 бали)
2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 5

Тема 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти

1. Підготувати презентацію на тему "Поради щодо самоорганізації молодому педагогу". Додати до завдання. (2 бали)
2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 6

Тема 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти

1. Розв'язати педагогічну задачу (файл із роздумами додати до завдання) (2 бали)

Випускаючи дітей до школи, вихователька передала вчительці характеристики на своїх вихованців. Наведемо деякі з них.

«Сашко неорганізований і недисциплінований хлопчик. Він недбало одягнений і взагалі неохайний. Малюнки його брудні і незакінчені. Він повільний і все робить знехотя.

Сашко часто порушує правила сам і здійснює поганий вплив на своїх друзів. Він завжди смішить дітей. Часто кривляється, передражняє оточуючих.

Зовні зовсім байдужий до зауважень виховательки, вимоги вислуховує неохоче і виконує їх завжди тільки після декількох повторів».

Хлопчика Дмитрика вихователька характеризувала як такого, що має низький рівень розвитку, ледачого, нездатного до розумових занять, у всіх зовнішніх проявах надзвичайно повільного і дуже впертого.

У першому класі колишній вихованець дитячого садка Сашко довгий час не міг увійти в режим загальних шкільних занять. Він був надзвичайно неуважний і постійно змушував вчителя робити йому зауваження. Хлопчик сидів тихо і не пустував. Він просто не включався в навчальний процес і не реагував на вимоги, що пред'являються до нього вчителем.

За ним спостерігалось байдуже ставлення до себе, до своїх обов'язків. У відсутність вчительки, на перервах, Сашко став активно порушувати дисципліну: штовхати товаришів і т. ін.

З огляду на відомі індивідуальні особливості Дмитрика, вчителька була терпляча до його уповільнених відповідей, спокійно надавала допомогу, коли він її потребував. Пред'являючи до нього загальні програмні вимоги, вона не залишала без позитивної оцінки успіхи і зусилля хлопчика, підкреслювала його підготовленість до школи і до ролі школяра.

1. Проаналізуйте характеристики Сашка і Дмитрика, складені вихователькою.

2. Що повинні собою являти характеристики дітей, котрі вихователь передає вчителю?

3. Яке значення педагогічних характеристик дітей, складених вихователем дитячого садочка, для організації навчально-виховної роботи у першому класі?

2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 7

Тема 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти

1. Представити методику діагностики творчого потенціалу. Додати до завдання. (2 бали)
2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 8

Тема 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти

1. Розв'язати педагогічні задачі (файл із роздумами додати до завдання) (2 бали)

Задача 1. Часто батьки звертаються до педагога або лектора з питанням: як діти повинні звертатися до батьків – на «ви» або на «ти»?

1. Як би ви відповіли на це питання?
2. Які доводи, приклади з художньої літератури ви можете навести для доведення своєї точки зору?

Задача 2. У дитячому садку була влаштована виставка «Які книги потрібно купувати дітям». Були на цій виставці списки книг для дітей кожного віку, а під списком – книги. Тут же були поради батькам. Ось деякі з них:

«Не варто купувати дитині нову книгу, доки не прочитані ті, які у неї є».

«Звертайте увагу дитини на зміст книги, малюнки, щоразу розкриваючи щось нове».

«Проявляйте самі інтерес до книг дитини, дбайливо поведіться з ними».

«Важливо привчити дітей акуратно поводитися з книгами, розглядати малюнки. Після розглядання книги слід прибрати на місце».

1. Як би ви організували таку виставку?

2. Яку б роботу ви провели з батьками, щоб навчити їх працювати з книгою?

2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 9

Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

1. Скласти 15 тем для науково-дослідної роботи з проблеми розвитку творчого потенціалу. Додати до завдання. (2 бали)

2. Пройти тестування за посиланням. (2 бали)

Практичне заняття 10

1. Розв'язати педагогічні задачі (файл із роздумами додати до завдання) (2 бали)

Студенти спеціальності «Дошкільна освіта» записали факти свого втручання у творчу гру дітей молодшої групи. Ось деякі з них.

I. «Четверо дітей гралися в «дім» і запросили мене прийти в гості, – пише студентка Д. – Я взяла з собою двох інших дітей, і ми прийшли.

Господарі будинку з нами привіталися, привітно пригощали, не саджаючи за стіл. Ми поїли, подякували і пішли. Гравці були задоволені і запросили нас знову. Я, бажаючи зробити гру більш цікавою, запропонувала дітям накрити стіл для гостей. Поки накривали на стіл, вирішили, що це буде «їдальня».

II. «Діти побудували машину зі стільчиків, – пише студентка Ю. – Спостерігаючи за ними, я помітила, що вони перетягують машину з одного місця на інше. Я запитала, навіщо вони це роблять. Діти відповіли, що машина має їздити скрізь. Я дала їм кермо і порадила керувати. Павлик, взявши кермо, став з ним бігати по групі, зображуючи машину, а інші діти спостерігали за ним».

III. «Діти дуже обережно переносили «хворих» на руках. Мабуть, їх задум полягав у тому, що вони повинні дуже обережно поводитися з хворими, доставляючи їх до лікарні.

Бажаючи, щоб дітям не було так важко, студентка запропонувала їм зробити «швидку допомогу». Діти стали грати в машину і забули про хворих.

1. Чи вдалим було втручання дорослих у гру дітей?

2. Запропонуйте власні способи керівництва грою малюків в даному випадку.

2. Скласти «План професійного самовдосконалення вихователя» на рік.

Форма плану – довільна (2 бали).

**V. Практичні завдання для розвитку творчої особистості магістрів
дошкільної освіти у процесі вивчення курсу «Педагогічна творчість та
самоменеджмент організатора дошкільної освіти»**

1. Педагогічні задачі

Задача 1.

Випускник університету розпочав своє перше заняття. Вихованці не слухали вихователя, відволікалися, займались іншою діяльністю. Вихователь розгубився і подумав, що педагогічна професія не його покликання.

1. Як має вчинити молодий вихователь у подібній ситуації?
2. Які вимоги ставляться до педагогічної професії?

Задача 2.

Вихователь розповіла мамі Романа, про те, що нового хлопчик дізнався на заняттях, і запропонувала закріпити вивчений матеріал удома. Мама різко відповіла, що їй ніколи займатися з дитиною вдома і що це обов'язок вихователя – «ви отримуєте за це гроші».

1. Як далі повинна діяти вихователька?

Задача 3.

В садочок у старшу групу почав ходити хлопчик Матвійко, батьки якого переїхали з іншого місця проживання в наше місто. Це активний, непосидючий і галасливий хлопчик, який дуже хоче, щоб з ним усі дружили і

гравись. Проте через свою нестриманість дітки, особливо дівчатка, не дуже хочуть з ним товаришувати.

1. Як вчинити вихователям, аби діти прийняли Матвійка у свій колектив?
2. Які форми і методи роботи слід використати педагогу?

Задача 4.

Одного зимного ранку прийшовши на роботу, вихователь яка сіла писати план та підготуватись до занять. Почали помаленьку сходитись діточки, і тут під бігає малий Максимчик і питає що в нас сьогодні за заняття, на що вихователь відповіла:

– Іди бався потім скажу адже це сюрприз для вас.....

Діти поснідали, заняття відбулись, діти лягли спати і тут Максимко запитує:

– Богдана Степанівна, а де сюрприз який ви обіцяли?

А Вікуся каже Максимкові:

– Богдана Степанівна ж принесла нам хом'яка, правда? Це і був сюрприз.

1. Оцініть дії вихователя.
2. Що б Ви вчинили у схожій ситуації?

Задача 5.

Дві дівчинки під час гри в "родину" мають прагнення виконувати роль мами. Виникає сварка.

1. Якою має бути реакція вихователя?

Задача 6.

Батьки Софійки приводять її у садочок з солодощами, помадами, мобільним телефоном; при цьому ще практично завжди запізнюються на прийом. На прохання вихователів не реагують і кажуть, що це їхня дитина і їм так зручно приїжджати пізніше, а щодо солодкого і косметики, то без них вона не хоче йти до садочка, а телефон для того щоб їй телефонувати. Вихователь пояснила, що це заборонено і попросила батьків забрати речі, але вони не хочуть.

1. Як бути у таких випадках?

Задача 7.

Мама розповідає вихователю, що дочка весь час грає з одною лялькою, старою, зламаною, хоча має багато нових ляльок.

1. Що ви порадите мамі?

Задача 8.

Ранок. Роздягальна кімната дитячого садка наповнюється дитячими голосами.

– Ну зніми ж! Зніми зараз же! Не хочу сама, - ця вередлива команда звернена до бабусі, і та, нахилившись біля онуки, знімає їй черевики, розстібає гудзики кофтинки.

– Даша в нас усе робить сама. Вона ж велика. Наступного року до школи! - ця фраза вихователя звернена і до бабусі, і до внучки. – Вона і малюкам завжди допомагає. Мабуть вона і вдома хороша помічниця?

– Мала ще в помічниках ходити. От підросте – тоді ж... А зараз іди грай! – бабуся Даші невдоволено надула губи і відвернувшись від вихователя, попрямувала до виходу.

А дівчинка, пританцьовуючи біжить до групи.

– А я ж вважала тебе нашою помічницею, - каже їй вихователь.

– Помічниця я лише у дитячому садку, - відповіла Даша.

– А вдома?

– А вдома є бабуся!

1. Проаналізуйте цю ситуацію.
2. Чим можна пояснити подвійність у поведінці дівчинки у дитячому садку і вдома?
3. Що б ви зробили, щоб переконати бабуся в помилковості її погляду на виховання дитини?

Задача 9.

Ігор уперше прийшов у дитячий садок. Він «не чує» запитань завідувача, звернених до нього, без дозволу хапає альбом з картинками, бере зі столу лінійку, намагається відчинити шафу з іграшками, щохвилиною запитує: «Це для чого?», «Це чие?» Хлопчик забирав у дітей іграшки, ображав навіть старших дітей за нього віком. Вихователя не слухав, залишаючись «глухим» до її вказівок. Недисциплінованість хлопчика погано впливала на інших дітей. Намагались робити йому зауваження в м'якій формі:

– Ігорю, так робити не можна. Подивись, усі діти кладуть іграшки на місце, і ти повинен так само, як вони, поставити машину в гараж.

Але Ігор усе робив по-своєму. Вихователь розповіла батькові Ігоря про поведінку хлопчика. Батько різко відповів, що йому ніколи займатися з

дитиною вдома і що це обов'язок вихователя – він «отримує за це зарплатню».

1. Хто тут правий?
2. Чи може вихователь компенсувати брак виховання в сім'ї?
3. Запропонуйте способи зміни позиції батька в питаннях виховання сина.

Задача 10.

Читаючи дітям оповідання про котика, після слів «Котик протяжно заныкав» Ви почули, що нявчить і Сашко. Діти зареготали і захоплено поглядали на Сашка.

1. Які будуть ваші дії?

Задача 11.

Діти молодшого віку після гри не прибрали іграшки, не зробили цього і після нагадування вихователя.

1. Яка повинна бути реакція педагога?
2. Яку роботу можна провести з дітьми, щоб запобігти подібних ситуацій?

Задача 12.

В II молодшій групі дівчинка Вікторія в перше прийшла до садка. Адаптація проходила дуже важко, вона постійно плакала відмовлялась від їжі, ігор занять. Ця поведінка не змінювалась протягом трьох місяців. В

результаті за бмісяців до ЗДО вона звикла (не плаче, бере участь в заняттях та іграх) але їсти в садку їжу яку давали для всіх дітей відмовлялась.

1. Як діяти в цій ситуації?
2. Як навчити дівчинку харчуватись їжею з садочка?

Задача 13.

Давид любить відповідати на заняттях. Його відповіді зазвичай вірні та змістовні. Він завжди готовий відповідати на усі запитання, але Давид дуже сердиться, в нього починається істерика, якщо вихователь запитує не його, а інших дітей. Крім цього, він насміхається з дітей, які не правильно відповідають чи виконують завдання.

1. Як вихователю потрібно реагувати на таку ситуацію?
2. Що потрібно зробити, щоб Давид зрозумів, що він не один у групі має відповідати?
3. Як йому пояснити, що не можна насміхатись з інших?

Задача 14.

Артем і Данилко будують з стільчиків автобус. Яна катає коляску з лялькою. До неї підходить Світланка. Вона робить спробу відібрати коляску. Яна не хоче віддавати іграшку. Вихователь підходить до дівчаток:

- Яна, як звать твою ляльку?
- Катя.
- Ти дуже її любиш?
- Так.

– Світланко, а де твоя лялька? Хочеш поїхати з нею в цирк? Яна дівчинка дуже мала, їй не можна їхати на цирк, а ти швидше одягай свою ляльку святково і сідай з нею в автобус.

Світланка переключила свою увагу на ляльку. Вихователь допомогла вибрати наряд для ляльки, по ходу одягання задаючи питання, що і в якій послідовності вона одягає ляльці, стимулюючи тим самим розвиток мови. Після маніпулювання з лялькою Світланка підійшла до хлопчиків.

– Відвезіть мене в цирк.

Артем:

– Сідай.

Вихователь похвалила хлопчиків за бажання грати разом.

1. Чи правильно себе повів вихователь у даній ситуації?
2. Як би вчинили ви?

Задача 15.

Вихователь готуючись до проведення свята, попросила оду маму вивчити з дитиною вірш, який вона дала дитині. Аргументуючи тим, що дитина не хоче вчити вірш з вихователькою. Одна з мам сказала, що це обов'язок вихователів, вони за це отримують заробітну плату, тобто це їх робота.

1. Проаналізуйте роботу вихователя.
2. Чи правильно вчинила мама дитини о відношенню до дитини?
3. Чи правильно вчинила мама по відношенню до вихователя?
4. Як би ви вчинили на місці вихователя і мами?

Задача 16.

Напередодні засідання атестаційної комісії директор попросила вихователів, що атестуються написати характеристику один на одного. Одна з вихователів сказала, що це не її обов'язки, це робота директора. Інша вихователька написала характеристику. На що директорка сказала, що це її так звана методика, вона хоче почути думку вихователів.

1. Проаналізуйте вчинки директорки та вихователів.
2. Хто з них вчинив правильно?
3. Як би ви вчинили на місці директорки і виховательки?

Задача 17.

Наталя Степанівна та Оксана Григорівна працювали в дитячому садочку «Промінчик» Наталя Степанівна перед сном завжди співала для дітей колискові, Оксана Григорівна співати не вміла. Одного разу, коли на зміні була Оксана Григорівна, Катруся відмовилась іти до садочку, бо без колискової вона не засне.

1. Що мама може сказати Катрусі?
2. Як, на вашу думку, повинна вчинити Оксана Григорівна?

Задача 18.

Іринка, Богдан та Матвій вирішили грати в «Морську подорож».
– Я – капітан корабля, – говорить Богдан.
– Ти вчора був капітаном. Ти кожен день капітан, – запротестували Іринка та Матвій.

1. Як вихователю вирішити дану ситуацію?

2. Яке правило можна придумати, щоб право на цікаві ролі мали й інші учасники гри?

Задача 19.

Вихователь, у вільний від заняття час дозволяє дітям брати олівці, фломастери, при цьому наголошуючи, що б дані предмети стояли у відеречку, охайно лежали на столі, діти розмальовують та малюють. Після того, як діти намалювали малюнки та попрацювали у розмальовках, педагог сказала, щоб усі діти поклали у відповідні місця дані предмети. Злата не чує часто вказівки і робить те, що вважає за потрібне. Вона розкинула фломастери на столі та під ним, на що вихователь зробила дівчинці зауваження. Як згодом виявилась дівчинка помалювала нове плаття. На наступний день мама Злати написала у соціальних мережах про інцидент, висловила своє невдоволення роботою вихователя та його помічника щодо розмальованих речей. Наголосила, що не може кожного дня купувати дитині нові речі. Педагог відповіла:

– Діти із задоволенням працюють із фломастерами, дуже просять дозволити помалювати саме ними. Прошу пробачення, проте я ніколи не чула заперечень від інших батьків. Я не може через Злату заборонити фломастери. Мені дуже прикро, що ми не змогли з Вами вирішити цей інцидент самостійно. Надалі ми будемо уважніші. Дякую за розуміння.

1. Чи можна дітям забороняти малювати фломастерами, коли вони не можуть ними охайно працювати?
2. Чи правильно вчинила мама Злати висловивши своє незадоволення привселюдно?
3. Як би Ви вчинили на місці вихователя?

Задача 20.

Ранок. Мама приводить сина в дитячий садок. Він виглядає стривоженим. На запитання вихователя «Щось трапилось?» мама відповідає що все добре, просто давно не ходили в садок і потрібно трішки часу щоб адаптуватись. Упродовж декількох днів, які хлопчик провів у дитячому саду вихователька спостерігала його агресивну поведінку, не бажання гратися з іншими, якщо і грався, то лише самостійно і своєю іграшкою. Хлопчик часто ховався під стіл, видавав дивні звуки, тим самим намагаючись не перебувати в оточенні однолітків. На запитання вихователя хлопчик відповідав скуто не проявляючи ініціативи у спілкуванні. Коли вихователь розповіла цю ситуацію мамі, то вона відповіла що вдома такої поведінки вона ніколи у нього не спостерігала, він грається і в хорошому гуморі.

1. З чим може бути пов'язана така поведінка хлопчика?
2. Як повинен реагувати вихователь у такій ситуації?

Задача 21.

Молодий вихователь поверхово підготувався до заняття, вважаючи, що добре знає тему. На занятті після пояснення нового матеріалу, діти зауважили, що вони не зрозуміли пояснення. Вихователь намагався розтлумачити незрозумілі положення, проте діти так їх і не засвоїли. Виявилось, що при поясненні була порушена логіка викладання матеріалу.

1. Проаналізуйте ставлення молодого вихователя до навчальної діяльності.
2. У чому полягає сутність професійної підготовки вихователя?
3. Запропонуйте вихователю педагогічно обґрунтовані поради щодо покращення навчальної ситуації.

Задача 22.

Богдан бере постійно чужі речі (цукерки, іграшки) з шафок дітей. Вихователь повідомила про це батьків, але вони почали звинувачувати у цьому всіх інших дітей, виправдовуючи свого сина. Ситуації повторюються, а бесіди з батьками не дають жодних результатів.

1. Який вихід із ситуації запропонуєте Ви?

2. Творчі вправи з використанням педагогічних ситуацій

Вправа 1.

«Колективний етюд»

Студенти діляться на дві групи. Кожна група придумує ситуацію (можна використовувати ситуацію з власного досвіду). Магістранти визначають ролі та розподіляють їх між усіма учасниками вправи. На це відводиться 10 хвилин. Потім кожна група по черзі програє свою ситуацію до кульмінаційного моменту, тобто моменту реакції на вчинок або прийняття рішення.

Після цього групам пропонується продумати можливі варіанти (2-3 варіанти) реакції на вчинок (ситуацію), запропонований іншою групою, тобто розв'язати, завершити її. На це також відводиться 10 хвилин.

Коли всі готові, ці варіанти програються. На завершення проводиться обговорення кожної ситуації: виявляються всі методи та наслідки всіх продемонстрованих варіантів.

Вправа 2.

«Моделювання ситуації з неповними даними»

Кожен студент отримує картку із завданням-схемою аналізу педагогічної ситуації, котра заповнена лише частково.

Приклади карток:

«Причина → ? → ? → наслідок»

«? → ситуація (вчинок) → ? → наслідок»

«? → ? → реакція → наслідок»

«Причина → ситуація (вчинок) → ? → ?»

«Причина → ? → реакція → ?»

Студент повинен наповнити конкретним змістом визначені позиції у схемі, залишивши пропущені запитання. Наприклад:

«? → ? → студентка запропонувала дітям пограти у «швидку допомогу» → діти стали грати в машину і забули про конфлікт»

Для виконання даного етапу відводиться 10 хвилин. Коли всі уже готові група розбивається на пари. В парах студенти обмінюються ситуаціями. Протягом 10 хвилин партнери повинні дописати компоненти, яких не вистачає у схемі з урахуванням уже наявних.

Після цього студенти знову працюють у парах, демонструючи один одному завершені схеми-ситуації.

Вправа 3.

«Аналогія»

Кожен студент отримує картку із текстом педагогічної задачі.

На основі особистих спостережень за залученням дітей старшого дошкільного віку до участі в заняттях, або в інших формах навчально-пізнавальної діяльності, отриманих під час педагогічної практики, їм пропонується скласти задачу за аналогією (використовуючи за зразок задачу, вказані у картці), в умові якої повинні бути продемонстровані методи та прийоми індивідуального підходу до дітей з боку вихователя.

Для виконання даного етапу відводиться 10 хвилин. Після підготовки кожна задача зачитується і колектив пропонує варіанти розв'язання.

Вправа 4.

«Зобрази рішення»

Студенти розбиваються на групи по 3-4 особи. Кожна група отримує картку з умовою педагогічної задачі, листок ватману, кольорові олівці та фломастери, кольоровий папір, клей і т.п.

Протягом нетривалого терміну групам пропонується продумати варіанти розв'язання задачі та зобразити один з них (найоптимальніший на думку групи) на аркуші ватману. Малюнок необхідно зробити якомога більш деталізованим та зрозумілим. На виконання завдання відводиться 15-20 хвилин.

Після цього група презентує педагогічну ситуацію та її вирішення.

Вправа 5.

«Що буде далі?»

Студенти розбиваються на групи по 3-4 особи. Кожна група отримує картку з умовою педагогічної задачі та картки (3-4 залежно від кількості студентів у групі) із варіантами розв'язання. Завдання кожного учасника групи спрогнозувати подальший розвиток подій у педагогічній ситуації, що склалась уразі прийняття вказаного рішення, для цього студентам необхідно проаналізувати прийняте рішення, його недоліки та позитивні моменти, вплив цього рішення на всіх персонажів педагогічної задачі і наслідки, до яких призвело розв'язання. Результати аналізу необхідно записати на зворотному боці картки з варіантом рішення. На виконання завдання відводиться 10 хвилин.

Вправа 6.

«Запитання»

Кожен студент групи отримує картку із текстом, який описує педагогічну ситуацію. Завдання полягає у перетворення педагогічної ситуації на педагогічну задачу. Студентам необхідно продумати варіанти запитань до педагогічної ситуації, котрі перетворять її на проблемну.

На виконання завдання відводиться 5-7 хвилин. Якомога більшу кількість варіантів запитань необхідно записати на зворотному боці картки.

Після цього повноцінна педагогічна задача представляється для обговорення у групі.

Вправа 7.

«Портрет педагога»

Студенти розбиваються на групи по 3-4 особи. Кожна група отримує картку з умовами педагогічної задачі, в якій описана конфліктна або проблемна ситуація, дії педагога, здійснені для розв'язання проблеми та її результат. Завдання для студентів – проаналізувати дії педагога та їх результат і на основі отриманої інформації зобразити портрет цього фахівця. Для цього групи отримують аркуш ватману і кольорові олівці, маркери та фломастери.

На роботу відводиться 10 хвилин, після чого групи представляють образи педагогів, що склались в їх уяві на основі педагогічної ситуації. В усній доповіді необхідно описати особистісні якості педагога та як їх студенти зобразили на малюнку.

Вправа 8.

«Назви»

Кожному студенту роздаються картки з педагогічними ситуаціями. Завдання полягає у тому, щоб уявити себе журналістом скандального видання і на основі отриманої інформації придумати оригінальний заголовок для проблемної ситуації.

На виконання завдання відводиться 5 хвилин, після чого «скандальні» замітки зачитуються перед аудиторією.

Вправа 9.

«Стенографія»

Кожному студенту роздаються картки з текстом педагогічної задачі, який потрібно «законспектувати» на окремому листочку, використовуючи замість слів малюнки або значки. Час обмежений, придумувати позначки потрібно швидко, проте вони повинні бути зрозумілими. Коли конспект записано, студенти обмінюються листочками із записами і повинні прочитати записане та подумати над варіантами розв'язання задачі.

Вправа 10.

«Знайди пару»

Кожному студенту роздаються картки з текстом умови педагогічної задачі. Друга частина карток із розв'язком вивішується на дошці. Завдання студента – знайти відповідну пару-розв'язок для своєї педагогічної задачі.

3. Тренінгові вправи для творчого розвитку магістрів дошкільної освіти

Вправа «Оповідання із заголовків» (Автор Е. де Боно)

Мета: розвиток дивергентного мислення у студентів.

Інструкція: Візьміть газету або журнал. Продивіться заголовки. Це завдання треба виконати, використовуючи всього один випуск. Ваше завдання полягає в тому, щоб скласти разом якомога більше заголовків, щоб вийшло оповідання або стаття. Ця розповідь повинна мати смисл. Якщо вам доведеться доповнювати пропуски придуманими словами, то ваша розповідь не вдалася. Зверніть увагу на те, скільки таким чином заголовків ви можете скласти разом. Чим більше заголовків, тим довше оповідання, тим більшого успіху ви досягли. Вирізавши заголовки, ви можете скласти з них різноманітні комбінації. У вас можуть вийти не схожі розповіді. Ви можете виконати варіанти, взявши картинку (фото) з газети й підібрати до неї заголовок. Це може бути будь-який заголовок, окрім «рідного» (того, що дійсно відповідає картинці).

Ваша комбінація може бути як серйозною, так і гумористичною.

Ви можете зібрати серію картинок і заголовків, а потім спробувати скласти з них різні комбінації. Під час цієї вправи тренуються сприйняття, уява та здатність знаходити альтернативу.

Вправа «Композиція з предметів»

Мета: розвиток творчої уяви студентів.

Складіть композицію на вільну тему із предметів, які є на вашому столі, у сумці, у кишенях. Після цього приготуйте коментарі до композиції. Її можна представити у вигляді загадки. Учасники групи висловлять власні пропозиції про її сюжет.

На побудову композиції відводиться 5 хвилин. По закінченню учасники тренінгу ходять «у гості» до «художників», які готові презентувати свій творчий продукт.

Вправа «Аналіз життя»

Мета: показати невідворотність змін у житті людини, формувати толерантність до нового.

Ми можемо багато чого навчитись у природі. Саме у природі ми спостерігаємо постійні циклічні зміни. Усі рослини і тварини проходять через цикл «Пори року». Так само й у житті: ми можемо досягти зрілості і збирати врожай тільки тоді, коли зрозуміємо і приймемо, що багато чого йде, зникає чи змінюється, цим самим створюючи передумови для виникнення чогось нового.

Візьміть альбоми та складіть список того, що у вашому житті відмирає, стає слабшим, втрачає значущість, відходить на другий план. Можливо змінюється внутрішня позиція, життєва філософія, політичні погляди. Зосередьтеся на тому, що змінюється, але не зникло до кінця.

А тепер складіть ще один список-перелік, що знаходиться у стадії розвитку того, що не стало повноцінною частиною вашого життя.

Виберіть тепер із другого списку той пункт, який вас особливо зацікавив, важливий, значущий. Напишіть до нього невеличке пояснення:

Яка передісторія появи?

Що допомагає становленню?

Що заважає?

Чи може це стати важливою життєвою метою?

Яким стане ваше життя, якщо це буде розвиватись далі? Давайте обговоримо.

Вправа «Джерела та пішаки»

Річард де Чармс ввів поняття джерела й пішака. Джерело – людина, яка відчуває, що сама є причиною своєї власної активності. Пішак – людина, яка відчуває, що її діяльність зумовлена активністю когось стороннього. Кожна людина в різні моменти життя буває і джерелом, і пішаком.

Інструкція: пригадайте, чи були у вашому житті моменти, коли ви відчували себе ішаком? А джерелом? Як ми можемо посилити своє відчуття джерела?

Спробуйте розглянути різні сфери: у роботі, у спілкуванні, у ставленні до власного тіла та його потреб, у плануванні майбутнього. Візьміть відповідальність за те, що ви реально можете змінити і що повністю залежить від вас. Що це буде? Поділіться «секретом».

Вправа «Сніжинка»

Мета: сформувати уявлення про індивідуальність особистості і необхідність застосування індивідуального підходу у виборі відповідних технік педагогіки успіху.

Форма роботи: індивідуальна.

Обладнання: аркуші паперу формату А4 (за кількістю учасників).

Час виконання - 5 хв.

Завдання для учасників

1. Попросіть учасників взяти аркуш паперу в руки і виконати наступну інструкцію: «Зігніть аркуш навпіл і відірвіть верхній правий куточок. Зігніть аркуш ще раз навпіл і відірвіть нижній правий куточок. Зігніть ще раз навпіл і відірвіть верхній лівий куточок».

2. Попросіть учасників розкрити свої аркуші, наголосіть на тому, щоб всі виконували одну інструкцію, але роботи вийшли різними, у кожного своя.

Рефлексія: Кожна людина - неповторна індивідуальність, зі своїм досвідом, світосприйняттям, темпераментом, потребами. Як співвіднести результат виконання вказаної вправи з темою заняття?

Вправа «Поговоримо малюнками»

Інструкція: Завдання кожного з вас - спробувати на папері щось на тему «Професія педагога - це». Ви починаєте малюнок протягом 5 секунд і далі передаєте сусідові ліворуч, одержуєте інший аркуш і продовжуєте чужий малюнок тощо, доки ваша робота не повернеться до вас. Подумайте, яку ідею ви хочете донести, і щоб саме її було продовжено вашими колегами. Бажано, щоб малюнки вийшли не лише яскравими, але й оригінальними, несхожими.

Обговорення: Чи задоволені ви результатом? Вас зрозуміли? Оцініть ваш внесок в інші малюнки (за бальною системою).

Вправа «Досвід моїх помилок»

Мета: рефлексія власних помилок, опанування навичок успішної поведінки та конструктивного подолання проблемних ситуацій у педагогічній діяльності.

Інструкція: «А зараз пригадайте, будь ласка, власні помилки, які ви коли-небудь робили у педагогічній діяльності, наприклад під час проходження педагогічної практики. Намагайтеся бути відвертими з самим собою.

Розділіть аркуш паперу на чотири вертикальні колонки та напишіть у першій з них «мої помилки». Запишіть там власні помилки, які вам зараз спадають на думку.

Напишіть у другій колонці «можливі виходи із ситуації» та запишіть, яким чином можна було подолати цю ситуацію інакше, тобто які варіанти її розв'язання є більш конструктивними.

А у третій колонці, яка буде називатись «чим корисно помилятися?» ви можете записати, який корисний досвід ви отримали з власних помилок, чому навчилися, які якості в собі розвинули і т.д.

І у четвертій колонці зробіть підзаголовок «на майбутнє» - та запишіть власні рекомендації собі - що слід робити, щоб не помилятися, яким чином приймати вірне рішення у подібних ситуаціях.

На виконання цього завдання вам надається 20 хвилин»

Очікуваний результат: відбувається виконання вправи, учасники пригадують власні помилки та аналізують їх.

Висновок: Отже зараз ви мали можливість проаналізувати власні помилки та зрозуміли, що кожна помилка дає для вас певну користь, а саме надзвичайно важливим є той досвід, який ви отримуєте в результаті аналізу власних помилок.

Час виконання - 60 хвилин.

Вправа «Бути педагогом»

Кожен учасник тренінгу (по колу) повинен висловитися спочатку: «Педагогом бути добре, тому що...». Наступний рух по колу: «Педагогом бути погано, тому що...».

Обмін враженнями учасників про свої очікування від професії, очікування від інших, шляхи подолання труднощів професії.

Вправа «Портрет»

Учасникам тренінгу пропонується скласти розповідь, казкову історію (притчу, зобразити метафору, намалювати малюнок тощо) про свій ріст у

процесі професійної підготовки. На підготовку дається 10 хвилин, після чого кожен зачитує свою доповідь.

Обговорення: Які слабкі і сильні сторони виявлено? Які якості педагога є визначальними для його професії? Змодельуйте портрет ідеального педагога.

Вправа «Реалізація наших вмінь»

Хід виконання: Кожний з учасників згадує і називає якимось практичне вміння, яким він володіє, після цього решта учасників пропонують можливі варіанти застосування цих вмінь. Вправа виконується по колу.

Мета: навчити генерувати ідеї про можливі варіанти практичного застосування ресурсів, якими володіють студенти, сприяє підвищенню самооцінки, а також підвищує мотивацію до вироблення нових умінь.

Обговорення: Учасники обмінюються своїми важеннями про роботу, а також про те, якими новими вміннями вони захтіли оволодіти під час виконання завдання.

Вправа «Листівки»

Хід виконання: Студентам, об'єднаним в команди по 4-5 чоловік, потрібно придумати і намалювати вітальні листівки до різних приємних подій у житті, наприклад, народження дитини, публікація книги чи статті, отримання диплому, перший робочий день в садочку, результати педагогічної практики. Кожна команда обирає собі три події або пропонує свої. Час виконання завдання – 12-15 хв. Потім проводиться виставка-презентація створених листівок, включаючи вербальний компонент.

Мета: тренування навичок командної творчої роботи, а також публічної презентації її результатів.

Обговорення: Які варіанти листівок є найбільш творчими, з чим це пов'язано? Які вміння розвиваються в цій вправі?

Вправа «Творче життя»

Хід виконання: учасники об'єднуються в підгрупи по 5-6 чоловік та отримують завдання: сформулювати перелік рекомендацій, які дадуть можливість удосконалити свій рівень педагогічної діяльності до творчого і записати їх на дошці (а потім кожен собі на аркушах паперу). Сформульовані рекомендації повинні бути такими, щоб їх можна було втілити в життя.

Мета: Перенесення вивчення проблем творчості у педагогіці з площини спеціально змодельованих ситуацій у сферу повсякденних життєвих реалій.

Обговорення: Навіщо розвивати творчий потенціал? Що він дає у реальному житті?

Вправа «Ім'я - професійні якості»

Кожний учасників на кожному з перших чотирьох букв імені повинен назвати професійну рису свого характеру.

Вправа «Малюнок власного професійного Я»

Використовуючи різноманітні засоби зображення, кожному з учасників необхідно намалювати власний професійний образ в алегоричній формі. Анонімні малюнки розкладаються у середині кола, кожен з них обговорюється в групі: що за людина зображена, які особистісні та професійні риси вона має.

Виконання цієї вправи дозволяє розширити явлення кожного учасника групи щодо власного професійного Я, надає можливість подивитись на себе з іншого незвичайного боку, з боку оточуючих людей, почути їх оцінки та міркування.

Вправа «Комісійний магазин»

Учасники працюють в парах та мають можливість придбати ті чи інші професійні якості, яких, на їх думку, їм не вистачає. При цьому «нову» якість або властивість можна обміняти на власну непотрібну, якої хотілося б позбутися.

Вправа сприяє поглибленню процесів саморозкриття власного професійного Я, формуванню навичок самоаналізу, саморозуміння та самокритики.

Вправа «Подвійні каракулі»

Студентів просять пригадати яку-небудь професійну проблемну ситуацію, над вирішенням якої вони працюють останнім часом, та коротко записати її сутність. Записи на деякий час відкладаються. Кожен з учасників, використовуючи два контрастних олівця (наприклад синій і червоний) та заплющивши очі, на листі паперу одночасно обома руками малює що завгодно (в результаті виходять нерозбірливі каракулі обох кольорів). Після цього учасників просять перечитати свої записи з приводу проблемної ситуації, уважно подивитися на власний малюнок та запропонувати якомога більше асоціацій щодо того, як це зображення пов'язане з проблемною ситуацією та засобами її вирішення.

Техніка дозволяє задіяти асоціативне мислення та творчий потенціал як важливі ресурси у вирішенні реальних професійних проблемних ситуацій, ускладнень.

Вправа «Життєві ситуації»

Мета: можливість побачити життєві ситуації, проаналізувати їх і розглянути очима інших людей та виробити власний шлях виходу із запропонованих ситуацій.

Хід виконання: Учасники об'єднуються у 2 підгрупи. Тренер пропонує кожній підгрупі одну картку з проблемною ситуацією. На обговорення у групах відводиться 3 хвилини. Тоді відбувається колективне представлення рішення проблеми.

Вправа «Творче життя»

Мета: узагальнити уявлення учасників про свої творчі здібності і знайти своє творче начало.

Час: 7-15 хвилин

Матеріали: папір, ручки.

Процедура: Учасники об'єднуються в групи по 5-6 чоловік, отримують завдання: Сформувані перелік рекомендацій, які дозволять «зробити більш творчим власне життя», і записати їх. Сформовані рекомендації повинні бути реальними, такими, які легко можна втілити в життя всіма учасниками або хоча б більшістю з них (тобто не мати на увазі наявності яких-небудь особливих здібностей, занадто великих матеріальних витрат і т.п.).

Обговорення в групі: розібрати всі варіанти.

Приклад:

1. Регулярно виконувати фізичні вправи.
2. Оволодіти технікою медитації та релаксації.
3. Ведіть щоденник, пишіть розповіді, вірші, пісні записуйте розумні думки.
4. Розширюйте кругозір своїх інтересів та ін.

Вправа «Візуалізація»

Інструкція: Повісьте у себе вдома або в кабінеті аркуш ватману (магнітну дошку), фіксуючи на них всі свої маленькі перемоги (у навчанні, у роботі, в особистому житті).

Кожне досягнення відзначайте намальованим сонечком, смайликом, квіточкою – будь-чим, лише б малюнок приносив вам радість. На магнітну дошку ліпіть яскраві фішки. Щовечора відзначайте про себе, скільки маленьких, але корисних кроків для власного самовдосконалення ви сьогодні зробили.

Вправа «Вихователь реальний - вихователь ідеальний»

Час: 5 хв.

Матеріал для роботи: маркер, ватман, дзвіночок.

Учасники називають складові педагогічної майстерності та творчості. Всі компоненти записуються на ватман для наочності. Кілька складових можуть бути записані на ватмані до початку гри (професіоналізм, відвертість, емпатія, любов до дітей; загальна культура; комунікабельність, ерудиція; тактовність та ін.).

Висновок: з учасниками підвести підсумок, проаналізувати, чи дійсно існує «ідеальний педагог».

Вправа «Реклама»

Інструкція: На підтвердження, що наша професія, одна з найважливіших, кращих, необхідних – кожній команді протягом хвилини потрібно придумати слоган або девіз (буквально одну-дві фрази), щоб похвалити професію, себе, команду в якій ви берете участь, і всіх присутніх.

Вправа «Географічна карта»

Завдання: зобразити на папері об'єкти «Країни творчості» і скласти географічну карту:

Храм Логіки;

Ліс чомучок;

Долина здібностей;

Замок Фантазії;

Гори Можливостей;

Рівнина Спілкування.

Висновок: Всі об'єкти не даремно опинилися в «Країні творчості», оскільки найважливішими характеристиками творчої особистості вважають:

- розвиток логічного мислення, швидкість і точність виконання розумових операцій;
- прояв високої пізнавальної активності;
- творче виконання завдань;
- вміння придумувати оригінальні рішення у звичайних ситуаціях;
- багатство словникового запасу, швидкість і оригінальність вербальних асоціацій;
- ранній прояв здібностей: математичних, конструктивно-технічних, художніх, музичних, літературних та ін.

Вправа «Творча особистість педагога»

Інструкція: Я пропоную розділитися на три (4) групи (учасники діляться на три-чотири підгрупи). Підгрупам пропонується на пелюстках «ромашки» скласти портрет творчої особистості педагога. Результатом вашої роботи повинен стати список якостей, які є, на вашу думку, невід'ємною характеристикою педагога. Наступна підгрупи відповідає на питання:

- З чим у списку попередньої підгрупи ви згодні?

- Що ви додасте до цього списку?

Підсумком групової дискусії повинен стати список якостей творчої особистості, що задовольняє всіх учасників, виділення трьох найбільш значущих якостей.

Вправа «Оголошення»

Інструкція: Протягом 5 хвилин кожна підгрупа повинна скласти оголошення про свої послуги, яке відображало б професійну унікальність і включало щось таке, чого не може запропонувати інший фахівець. Потім це оголошення зачитується перед усіма. Ми можемо задавати будь-які питання за змістом оголошення, для того щоб упевнитися, чи дійсно варто скористатися даною послугою.

Список використаних джерел

1. Абдулина О. А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования: для пед. спец. высш. учеб. Заведений*. 12-е изд. перераб. и доп. М. : Просвещение, 1990. 141 с.
2. Алексеев Н. А. *Личностно ориентированное обучение: вопросы теории и практики*. Тюмень, 1997 204 с.
3. Андреев В.И. *Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности*. Казань : Изд-во Казанского университета, 1988. 288 с.
4. Андреевцев Н. О. Використання методів ТРВЗ у роботі з дошкільниками – шлях до творчості. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 3. С. 26-32.
5. Андрощук О. В. *Розвиток творчих здібностей старших дошкільників засобами комп'ютерних ігор: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*. Київ, 2018. 20 с.
6. Антошак О., Ганжала І., Ніколаєнко Н. *Розуміння. Розум. Творчість*. К. : Вид. дім «Шкіл. світ», 2006. 112 с.
7. Архипова С., Кушнірук Н. *Методика розвитку творчих здібностей у дітей дошкільного віку. Педагогічні науки : Збірник наукових праць*. Полтава, 2009. Випуск 2. С. 41-48.
8. Архипова С. П., Смерчак Л. І. *Професійна підготовка соціальних педагогів у контексті акмеологічного підходу. Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2011. №2. С. 106-112.
9. Бабанский Ю. К. *Проблемы повышения эффективности педагогических исследований*. М. : Педагогика, 1982. 192 с.
10. Бадіца М. *Теоретичні основи моделювання процесу формування творчих умінь образотворчого характеру у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2016. Вип. 20(2). С. 178-182.

11. Байденко В. И. Компетентностный подход к проектированию государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (методологические и методические вопросы) : метод. пособие. М. : Исслед. центр пробл. качества подгот. специалистов, 2005. 114 с.
12. Батаршев О. В. Современные теории личности: краткий очерк. М. : ТЦ Сфера, 2003. 96 с.
13. Березан О., Березан В. Розкриття креативного потенціалу викладача вищого закладу освіти через мультимедійні технології. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*. Полтава, 2006. Вип. 3 (50). С. 4-7.
14. Бескова И. А., Касавин И. Т. Творчество. *Новая философская энциклопедия* : В 4 т. М. : Мысль, 2001. С. 18-20.
15. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. М. : Педагогика, 1989. 192 с.
16. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: науково-метод. посіб. Київ: ІЗМН, 1998. 203 с.
17. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 319 с.
18. Біла І.М. Психологія дитячої творчості. Київ : Фенікс, 2014. 200 с.
19. Біла І.М. Психологія творчого конструювання в дошкільному віці : монографія; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. К. : Веселка, 2011. 431 с.
20. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 170 000 слів / автор, кер. проекту, гол. ред. В. Т. Бусел. К. ; Ірпінь : Перун, 2002. 1428 с.
21. Волинець Ю. О. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільної освіти у процесі дослідницької діяльності. *Педагогічний дискурс*. 2011. Вип. 10. С. 103-106.

22. Воловик П. М. Теорія ймовірностей і математична статистика в педагогіці. К. : Рад.школа, 1969. 222 с.
23. Воронин А. Н. Диагностика невербальной креативности (краткий вариант теста Е. П. Торренса). Психологическое обозрение. 1995. № 7. С. 31–33, 75–87.
24. Гаврилук С. Педагогічна творчість вихователя дошкільного навчального закладу як чинник творчого розвитку дітей дошкільного віку в спадщині В. О. Сухомлинського. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2012. № 41. С. 127-132.
25. Гаврилук С. Професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості в контексті тенденцій розвитку сучасної дошкільної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. № 44. С. 308-314.
26. Гаврилук С. Формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до педагогічної творчості. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. № 47. С. 7-13.
27. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник; гол. ред. С. Головка. К. : Либідь, 1997. 374 с.
28. Гевко О. Педагогічні умови формування творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2019. № 12. С. 95-100.
29. Гузалова О.В. Педагогічні умови організації творчої діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; ДЗ «Південноукраїн. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». О., 2010. 21 с.
30. Гулай О. І. Структура навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців у вищій школі. *Вісник СевНТУ* : зб. наук. пр. Серія: Педагогіка. Севастополь, 2012. Вип. 127. С. 6-10.
31. Гура О. І. Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального

закладу в умовах магістратури : автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04; Ін-т вищ. освіти АПН України. К., 2008. 36 с.

32. Джери Д., Джери Д. Большой толковый социологический словарь. В 2-х т.- Т.1. М.: Вече, АСТ, 1999. 544 с.; Т.2. М.: Вече, АСТ, 1999. 528 с.

33. Дружинин В. Н. Психология общих способностей : [монография]. 3-е изд. СПб. [и др.] : Питер, 2008. 358 с.

34. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: дис. д-ра пед. наук. М., 1983. 356 с.

35. Дусавицкий А. К. Мотивы учебной деятельности студентов: Учебное пособие. Харьков: ХГУ, 1987. 55с.

36. Дьяченко М. И., Л. А.Кандыбович Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск: Изд-во БГУ, 1976. 176 с.

37. Ємчик О.Г. Методи розвитку творчого потенціалу особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 3. Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2015. С. 86-92.

38. Ємчик О.Г. Проблема творчого потенціалу особистості в науково-педагогічній спадщині. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. № 5 (49). С. 116-125.

39. Єфіменко С. М. Розвиток інтелектуально-творчого потенціалу майбутнього учителя технологій у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кіровоград, 2015. 20 с.

40. Жейнова С. С. Формування творчих якостей майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Мелітопол. держ. пед. ун-т ім. Богдана Хмельницького. Мелітополь, 2020. 23 с.

41. Жорнова О., Жорнова О. Науково-методичне забезпечення навчального процесу у вищій школі: усталені нормативи та сучасні вимоги. *Вісник Книжкової палати*. 2012. № 2. С. 29-32.
42. Закалик Г. М., Іванюк У. В., Левченко Ю. І. Розвиток творчого потенціалу у старших дошкільників. *Вісник Національного університету оборони України*. 2021. Вип. 1. С. 99-105.
43. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
44. Замелюк М. І., Міліщук С. О. Арт-педагогіка як засіб розвитку творчої уяви у дітей дошкільного віку. *Молодий вчений*. 2018. № 12.1. С. 50-54.
45. Замелюк М. І. Формування готовності майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника засобами авторської казки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. Кременчук, 2017. 20 с.
46. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень: колективна моногр. / ред. В. О. Моляко, О. Л. Музика ; Державний фонд фундаментальних досліджень Міністерства освіти і науки України. Житомир : Рута, 2006. 320 с.
47. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности : [учеб. пособие]. СПб. [и др.] : Питер, 2009. 434 с.
48. Исаев И. Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя : учебное пособие. Москва : Академия, 2002. 208 с.
49. Іщенко Л. В. Акмеологічні особливості формування готовності майбутніх вихователів до розвитку творчої особистості дітей старшого дошкільного віку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Психологічні науки. 2018. Вип. 1(1). С. 67-72.
50. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении : кн. для учителя. М. : Просвещение, 1987. 190 с.

51. Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество. М. : Педагогика, 1990. 144 с.
52. Кекух Б. Ф. Творчество: Краткий словарь. Луцк, 1993. 121 с.
53. Клепіков О. І., Кучерявий І. Т. Основи творчості особи : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. К. : Вища школа, 1996. 295 с.
54. Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності : монографія; за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. НАПН України С. О. Сисоєвої ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Едельвейс, 2014. 599 с.
55. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2012. 200 с.
56. Кондрашова Л. В. Внеаудиторная работа по педагогике в педагогическом институте. К.: Вища школа, 1988. 159с.
57. Кондрашова Л. В. Морально-психологічна готовність студента до вчительської діяльності. К. : Вища школа, 1987. 53 с.
58. Косенко Ю. М. Педагогічна творчість вихователя дошкільного навчального закладу: основні напрями прояву. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Сер. : Педагогічні науки. 2017. Вип. 2. С. 244-251.
59. Коссов Б. Б. Личность: теория, диагностика и развитие : учебно-методическое пособие для высших учебных заведений. М. : Академический проект, 2000. 240 с.
60. Котелянець Ю. Форми й методи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції мовленнєвої та конструктивної діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 7. С. 73-85.

61. Котелянець Ю. С. Формування творчої активності дітей старшого дошкільного віку в процесі інтеграції різних видів діяльності. *International journal of education and science*. 2020. Vol. 3, No. 1. С. 8-16.
62. Кравчук П. Ф. Формирование развитой творческой личности студента (философско-социологический и методический анализ). Киев : Вища школа, 1984. 154 с.
63. Кремень В. Г. Трансформації особистості в освітньому просторі сучасної цивілізації. *Педагогіка і психологія*. 2008. № 2(59). С. 5–14.
64. Куриленко, Т. М., Петроченко Г. Г. Задачи и упражнения по дошкольной педагогике : учеб. пособие для пед. училищ. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Просвещение, 1970. 224 с.
65. Курило Л. С. Розвиток творчого потенціалу дошкільника. *Культура і розвиток особистості: міфи та реалії в психології та педагогіці: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 червня 2009 р.) / За ред. І.Ю. Філіпової*. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. С. 190-194.
66. Ларцев В. С. Социальные и культурные детерминанты формирования личности. К. : Принт-Экспресс, 2002. 430 с.
67. Лесіна Т. М. Творча особистість майбутнього вихователя дошкільного закладу –чинник мобілізації ресурсів дошкільнят. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2016. Вип. 27. С. 14-18.
68. Листопад О. А. Феномен творчості в контексті дослідження ефективності підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. Педагогічні науки. 2017. № 1. С. 34-38.
69. Любива В. В. Важливість розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу в умовах модернізації вищої освіти. *Науковий вісник Миколаївського національного*

університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2015. № 2. С. 122-127.

70. Малахова И. А. Развитие личности. Способность к творчеству, одаренность, талант : пособие для педагогов, кл. рук., психологов общеобразоват. шк., педагогов-организаторов внешк. учреждений: В 2 ч. Ч. 1. Мн. : Бел. навука, 2002. 158 с.

71. Маригодов В. К., Моторная С. Е. Педагогика и психология : аспекты активизации творчества и готовности к проф. деятельности: Учеб.-метод. пособие для студ. вузов. К. : ИД «Профессионал», 2005. 192 с.

72. Мартишина Н.В. Становление творческого потенциала личности педагога : монография. М. : Изд. дом Рос. акад. образования ; Моск. психол.-соц. ин-т, 2006. 264 с.

73. Маслоу А. Самоактуализация. *Психология личности*: тесты. М. : Педагогика, 1982. С. 45–67.

74. Мисик О. С. Творча діяльність педагога – основа формування професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Педагогічні науки. 2013. № 5(1). С. 83-90.

75. Міхелі С. Педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського як концептуальна основа особистісно орієнтованого підходу. *Початкова школа* 2003 р. № 9.

76. Мобільність, креативність, творчість. Освітня лінія "Дитина у природному довкіллі": посіб. для вихователя дошк. навч. закл. / [упорядкув. І. О. Антонюк ; голов. ред. Богдан Будний]. Т. : Навчальна книга – Богдан, 2012. 128 с.

77. Морозов А. В., Чернилевский Д.В. Креативная педагогика и психология : Учебное пособие. – М. : Акакадемический Проект, 2004. 2-е изд., испр. и доп. 560 с.

78. Орлов Ю. М. Потребностно-мотивационные факторы эффективности учебной деятельности студентов вуза : автореф. дис. на

соиск. уч. степени докт. психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогическая психология». М., 1984. 30 с.

79. Осадченко І. І. Класифікація ситуаційних завдань у контексті застосування технології ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Нові технології навчання* : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНмолодьспорт України. К., 2011. Вип. 70. С. 98-105.

80. Пакулина С.А., Кетько С.М. Методика діагностики мотивації учения студентів педагогического вуза. *Электронный журнал «Психологическая наука и образование»*. 2010. № 1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://psyedu.ru/files/articles/psyedu_ru_2010_1_1554.pdf

81. Патерук Г. Г. Формування творчої активності дошкільників засобами ігрових технологій. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 3. С. 83-89.

82. Педагогика : учеб. пособие для студ. пед. учеб. заведений / В. А. Сластенин [и др.]. М. : Школа-Пресс, 1997. 512 с.

83. Педагогічна психологія: навчальний посібник для студ. педін-тів; під ред.: Л. М. Проколієнко, Д. Ф. Ніколенко. Київ: Вища школа, 1991. 183 с.

84. Педагогічна творчість і майстерність : хрестоматія / Ін-т змісту і методів навчання ; уклад. Н. Гузій. К. : [б.в.], 2000. 167 с.

85. Пехота О. М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. Освітні технології: Навчально-методичний посібник; ред. О.М. Пехота. К.: Вид. А.С.К., 2002. 252 с.

86. Пиаже Ж. Психология интеллекта; [пер. с франц. А. М. Пятигорского]. СПб. : Питер, 2003. 192 с.

87. Плинк Ю. Системный подход и педагогика. Сб. Проблемы высшей школы. Тарту, 1977. С. 10-19.

88. Побірченко Н. А., Сергієнкова О.П. Особистість в освітологічному просторі: теорія і методологія дослідження. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* : Науково-методичний журнал. 2014. Випуск 1-2. С. 118-123.

89. Пономаренко Т. О. Формування управлінської творчості керівників дошкільної освіти як показника їхньої управлінської культури. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Сер. : Педагогічні науки. 2017. Вип. 3. С. 10-18.

90. Попова О. П. Розвиток творчого потенціалу майбутнього інженера в процесі професійної підготовки у вищому технічному навчальному закладі: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. 20 с.

91. Профессиональная подготовка учителя в системе высшего педагогического образования / Под ред. В.С. Слостенина. М., 1982. 178с.

92. Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості : монографія / наук. кер. авт. кол. В. О. Моляко; АПН України, Інститут психології ім. Г.С.Костюка. Лабораторія психології творчості. К. : Педагогічна думка, 2008. 207 с.

93. Психологія особистісно орієнтованої професійної підготовки учнівської молоді : науково-метод. посібник / за ред. В. В. Рибалки. Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 388 с.

94. Рибалка В. В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості : термінологічний словник. Київ, Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 424 с.

95. Рубинштейн С. Л. О мышлении и путях его исследования. М. : Академия наук СССР, 1958. 146 с.

96. Руденко Ю. А., Галятовська К. С. Методичний супровід формування мовленнєво-творчої компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. Педагогічні науки. 2018. № 6. С. 43-49.

97. Рузавин Г. И. Парадигма самоорганизации как основа нового мировоззрения. *Свободная мысль*. 1993. №17-18. С. 51-62.

98. Сакун А. В. Проблема гуманізації освіти в контексті особистісно орієнтованого підходу. *Філософські обрії*. 2012. №28. С. 193-201.

99. Семенов О.С., Ємчик О.Г. Розвиток творчої особистості фахівця дошкільної освіти у процесі професійної підготовки. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. № 2 (14). Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2015. С. 286-291.

100. Семенов О. С. Творчо спрямована особистість в онтогенезі та її психолого-педагогічний супровід. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: Матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2013 рік*. І.-Франківськ: НАІР, 2014. Вип. 4. С.226-228.

101. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі: монографія; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання. Луцьк : Твердиня, 2017. 518 с.

102. Серьожникова Р. К. Формування творчого педагогічного потенціалу майбутнього викладача у процесі професійної підготовки в університеті : автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04; Південноукраїнський національний педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського. О., 2009. 48 с.

103. Сидорчук Н. Г. Професійно-педагогічна підготовка студентів у контексті єдиного європейського освітнього простору: історико-педагогічний аспект: монографія / заг.ред. О.А.Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. 607 с.

104. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. К. : Міленіум, 2006. 344 с.

105. Сисоєва С. О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури : монографія; Нац. акад. пед. наук України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Едельвейс, 2014. 399 с.

106. Слостенин В.А., Подымова Л.С. Педагогика:Иновационная деятельность. М. : Магистр, 1997. 224 с.
107. Спиркин А. Г. О творческой силе человеческого разума. Послесловие; под. ред. Г. Гиргинова. М. : Прогресс, 1979. 588 с.
108. Степанова Т. М. Педагогічна творчість у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти до професійної діяльності *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. 2017. № 4. С. 505-508.
109. Стеченко Д. М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень : підручник. К.: Знання, 2005. 309 с.
110. Стрільєвич Т. Етапи формування творчого потенціалу майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія : Педагогічні науки. – Вип. 8 (257). 2013. С. 67-73.
111. Сущенко А. В. Гуманізація педагогічної діяльності як інноваційний процес. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки* : зб. наук. пр. / редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя, 2003. Вип. 29. С. 32–39.
112. Устинова Н. В. Розвиток творчого потенціалу вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. К., 2006. 21 с.
113. Федорчук В. М., Кутішенко В. П. Соціально-психологічний тренінг формування творчого потенціалу майбутнього вчителя. *Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога* : збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2003. С. 74-80
114. Фетискин Н. П., Козлов В. В. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. М. : Изд-во Института Психологии, 2002. 490 с.

115. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. К.: «Академвидав», 2006. 352 с.
116. Фокин Ю. Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество : Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М. : Издательский центр «Академия», 2002. 224 с.
117. Фурман А. В., Шандрук С. К. Організаційно-діяльнісні ігри у вищій школі: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 272 с.
118. Хмельковська С. В. Формування творчого потенціалу майбутніх учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04; Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського (м. Одеса). О., 2005. 20 с.
119. Хьелл Л. А., Зиглер Д. Д. Теории личности. Основные положения, исследования и применение : учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по направлению и спец. психологии. 3-е изд. СПб. [и др.] : Питер, 2007. 606 с.
120. Цибулько Л. Г. Творчість у структурі професійно-педагогічної культури майбутнього педагога дошкільної освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Педагогічні науки. 2017. № 1(3). С. 152-158.
121. Чаговець А. І. Розвиток рухової творчості в дітей дошкільного віку. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2011. Вип. 36. С. 169-174.
122. Шейко В. М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 4-е вид., випр. і доп. К. : Знання, 2004. 307 с.
123. Шупта О.В. Формування готовності до професійної творчої діяльності майбутніх перекладачів : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04; Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2005. 20 с.
124. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах : навч. посіб. К. : Вища шк., 2004. 207 с.

125. Яременко Л. Креативність як творчість: спільне та відмінне. *Вища освіта України*. 2010. №4. с. 117-123.

126. Яренчук Л. Г. Формування творчого потенціалу майбутніх учителів технологій у процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Держ. закл. «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». О., 2012. 20 с.

127. Ящук С. М. Професійна підготовка магістрів технологічної освіти: теорія та методика : монографія; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Жовтий О. О., 2015. 367 с.

128. Karlyn Adams. The Sources of Innovations and Creativity. National Center on Education and The Economy, 2005. 59 p.

129. Kozak L. Creativity as the base of innovative activity of future university teacher of pre-school pedagogics and psychology / Творчество как основа инновационной деятельности будущего преподавателя дошкольной педагогики и психологи. *Innovations in education: ideas, projects, work experience*. Akademiai Kiado / Collected materials of International Distance Scientific and Practical Conference. May 13-15, Budapest 2013 P. 116-122.

130. Lee-Hammond L. Teacher`s Conceptions of Gifted and Talented Young Children. *High Ability Studies*, 1999. Vol.10, №2. P. 183-196, DOI: 10.1080/1359813990100205.

Нотатки

Навчально-методичне видання

Автор: Ємчик Олександра Григорівна

Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти

Видання друкується в авторській редакції.

